

Beni Text 2005-2a.01

S: A, [í: mà:] sé:njè: gǎyⁿ

A:¹ sé:njè: bé:≡ⁿ²

S and others: nà:té:

A: [[yà:sámà yà⇒] [érⁿé bô: yà⇒] [érⁿé nárⁿà yà⇒]] kú: wò] gàyⁿ

S and others: dǎyⁿ káyⁿ

A: hàya, yà:sámà [[érⁿé bô: yà⇒] [érⁿé nárⁿà yà⇒]] [érⁿé nárⁿá ní] yà:yíⁿm
[érⁿé≡m≡nda dé] [[yà:yí lǎm bôy] sèⁿéⁿbó³] wá, [àsùwⁿèⁿyíⁿm kù] [nù: kà:ⁿ]
érⁿé [yà:yíⁿm kù]— [[nù: kà:ⁿ] [érⁿé tègèⁿré:] yíⁿyè: wò:wôy] [érⁿé≡n bù: tégèⁿw
dè] níⁿmⁿè gǐⁿ:yè wà, sèⁿg tè:⁴ bārⁿà-w, [[sím mání:] wò] â: náyⁿú-w, [nù: kà:ⁿ
[yě ní] kú ǎy sílé bèreⁿ-m wôy] [yà:sámà [érⁿé kô:ⁿ]≡∅] gǐⁿ:bò wà, [nù kâ:ⁿ
yě-mà dè, ùróⁿjê: ùróⁿjê: ùróⁿjê:, [[pécérè wò] dós-mà dè] síyèⁿyè wà, bèreⁿ-mⁿè
wà, [ányà káⁿ-mⁿfinèⁿm káⁿ-mⁿfinèⁿm káⁿ-mⁿfinèⁿm] [[àsùwⁿèⁿyí jó:] [yě ní] lòⁿbó]
wá, [ùró gǔn] bèlⁿá⁵ wá,

dúmbùⁿ-m⁶ yè wà, dúmbùⁿ-m á yè-w, hàya [á má:] yà:sámà jórⁿ-m bà, [[[érⁿé
má:] yà:sámà jórⁿ-m] bò⁷] béⁿ:re⁸ dé wôy, [[[[sím kù] mání:] wò] ùró-w dè]
[[sèⁿgù bārⁿà-w kù] ǎy sílèⁿ-y] gǐⁿ:bò wà, ó⇒ wá⁹, yâ: á ló-w, yà:yíⁿm kù≡ⁿ á
tíní-w, [[[fíwⁿéy kù] bíní kù] wò] á dós-w, hàya [[fíwⁿéy kù] wò] ùrí: tùmⁿdi wà,
[[fíwⁿéy kù] á táwá-w kù,

yà:sámà nâ: pó:⇒ sámà¹⁰ bâ:

yà:sámà bâ: pó:⇒ yà:sámà nâ:

[dà:ṅà bārⁿù núṅò] yàṅá súnúṅó-tùⁿm dè

yà:sámà [mǐ cé]≡y jèⁿ-bè

gǔnⁿ déyⁿ⇒ gùn gân déyⁿ

jèṅèⁿé yàṅá-mí⇒ bá

ányà gǐ:ⁿ wà, ùrí: tùmⁿdi wà, [dá: wó] ùró á wàngú-w, píníwⁿú ní

yà:sámà nâ: pó:⇒ sámà bâ:

sámà bâ: pó:⇒ yà:sámà nâ:

[dà:ṅà bārⁿù núṅò] yàṅá súnúṅó-tùⁿm dè

yà:sámà [mǐ cé]≡y jèⁿ-bè

gǔnⁿ déyⁿ⇒ gùn gân déyⁿ

jèṅèⁿé yàṅá-mí⇒ bá

¹ First few texts are by Aminata Kagoye.

² Standard story opening. Translated by my assistant as ‘a story for you-Pl’. Partially Jamsay in form. Followed by unanalysable audience response form nà:té:.

³ sèⁿéⁿbó = sèⁿé ‘they don’t (=didn’t) have’.

⁴ Apocopated in this combination from sèⁿgù: ‘water jar’.

⁵ 3Pl Perfective Negative of bère- ‘get’.

⁶ dúmbùⁿ-m (Pl dúmbù) ‘one without fingers and toes’. Cf. perhaps Songhay dúmbú ‘cut (off)’.

⁷ = wò ‘in’, after nasal. Can also be expressed with Definite kù as [[[érⁿé má:] yà:sámà jórⁿ-m kù] wò] ‘in (the fact) that he loved Yasama.’

⁸ bé- ‘stay, remain’ plus factive complement (with Locative wò) in the sense ‘be true that ...’.

⁹ This instance of Quotative wá could be tale-internal (‘he said’), or the usual hearsay marker that recurs constantly in tales. The particle is not usually doubled at the end of a single phrase.

¹⁰ sámà here is short for yà:sámà, the girl’s name. There are slight variations in the repetitions of the stanza as to where the yà- is omitted.

célè cíwⁿérà·w, ó⇒ wá, ùró gò: wà, [ùró á gó·w] [[sèngú: kù] á àyú·w]
[[[á kú:] wò] á náyⁿú·w], [nǎ: ñây] tàwà·rí wá, píníwⁿú ní, síyé·m bà gǐ:ⁿ ní, [á
kú:] á símígé·w

yà·sámà nâ: pó:⇒ sámà bà:
sámà bà: pó:⇒ yà·sámà nâ:
[dà:ηà bàⁿù núηò] yàηá súnúηó·tù·m dè
yà·sámà [mǐ cé]⇒y jè·bè
gǔnh dáyⁿ⇒ gùn gân dáyⁿ
jèηèⁿé yàηà·mí⇒ bá

é:, sìy^í: tùmdí wà íyà, íyà àηày síyé·jè: síyé·jè: [[pécérè kù] wò] yě á
dó·w,

yà·sámà nâ: pó:⇒ sámà bà:
sámà bà: pó:⇒ yà·sámà nâ:
[dà:ηà bàⁿù núηò] yàηá súnúηó·tù·m dè
yà·sámà [mǐ cé]⇒y jè·bè
gǔnh dáyⁿ⇒ gùn gân dáyⁿ
jèηèⁿé yàηà·mí⇒ bá

káyⁿ:jè: [yè ní] hâl bòlò: síyé yè wà, [[bòlò: kù] wò] síyé á yě·w, sèngú: kù
á dú·w, [[[érⁿé bô:] òrù·mbò:] wò] á ló·w,

yà·sámà nâ: pó:⇒ yà·sámà bà:
sámà bà: pó:⇒ sámà nâ:
[dà:ηà bàⁿù núηò] yàηá súnúηó·tù·m dè
yà·sámà [mǐ cé]⇒y jè·bè
gǔnh dáyⁿ⇒ gùn gân dáyⁿ
jèηèⁿé yàηà·mí⇒ bá

àηày érⁿé gǐ:ⁿ nǐ, yà·sámà yǒ: tùmdí wà, [[bǒ·m¹¹ yǒ: tùmdí] wà] [[nàⁿǎ·m
yǒ: tùmdí] wà], dúmbù·m [bú: mà:] [[[ñjé yó:] yó·m] mà⇒] wà, [á má:] [[bú:
mbó:·sùηgù] ñây] bú: bàsà wà, [sèngú: kù má:] [màní: wò] bù wá, [á má:] nà:·sí:
sò·ló wá, lǒsò·sí: sò·ló wá, bú: yà·yí·m jóró·m gǐ:ⁿ, [[màní: kù wò] sèngù bú·w
kù] ày sílé·mà dè, yà·sámà jè·y gǐ:ⁿbò, [á má:] [sèngú: kù] ùró·rè, ày sílé·fí,
[bú: sèngù] ígòy wà, [né: kày] [[[yǎ·m kù] tēy kù] tègè náy] á lò·mí bá, hàyà
[sèngú: kù] ày sílé á tí·w,

[yà·yí·m [érⁿé mà:] nǐ·bò wà] [yà·yí·m lõ·y àw·rí wá] [pàηá ñây] búmbùm
búmbùm búmbùm, [á yâ·m] jíjè: àηày lò wà, [sé:njè: ámé·lém] [[sè:njè: dùmdó:]
ámé·lém]

O: [ú: cǐ·rǐ·jè·mèy¹²] ló wáyá·n

Beni Text 2005-2a.02

¹¹ bǒ·m ‘father’ and the following nàⁿǎ·m ‘mother’ are absolute forms of kin terms, i.e. with implied possessor that is not expressed overtly.

¹² Literally, ‘your-Pl nose-shard’.

S: A [ú sé:njè: ñgú] éru·m kòy, [í: mà:] læ·w yà gǎyⁿ

A: gǎyⁿ

S: læ·w gǎyⁿ

A: sé:njè: bé:≡ñ

S and others: nà:té:

A: àsùwⁿè·yítê: [yà:yí: pò:yà·m] ò: [yà:yí: pò:àrⁿà·m] [[à·sámà¹³ kù:] wò] gǎyⁿ

S and others: [[érⁿé kù:] wò] dǎyⁿ káyⁿ

A: à·sámà [yè ní] [[érⁿé lósò] wò] mĩ:ⁿ gò wà

S: ná:m

A: [mĩ:ⁿ kù] jòŋgí:⇒ bú: dé ñ, sùsù·y àw·rĩ wà, [àsùwⁿè·yí·m kù] [érⁿé sǎy⇒], yà:yí·m kù— ò: [àsùwⁿè·yí·m kù] [érⁿé sǎy⇒] [yà:yí: kù] [yà:yí: sùyⁿòy]≡∅, [ñgòy hâl lòsò: mĩ: á gó·w kù] [ñgòy hâl lòsò: ñàwⁿà·r·rè] wà, [[[à·yà·tòw njê:]≡∅ érⁿé sùsò·m mà] gĩ:ⁿbò] [[yámjám dúrò] ñày] sùsò·m gĩ:ⁿbò wà, hà·yà [yà:yí tùwⁿò·m bòŋgò] [[á gó·w] [[[[á pò:àrⁿà·m lòsò kù] sù·sùsò·m] tùlù] wò], [á má:] [yámjám dúrò] là·rà·rá: ló·m] gĩ:ⁿ wà, [tùwⁿò·m bòŋgò] [á sá·w] érⁿé má: ló·ré·y¹⁴ wá dé, [yámjám dúrò mà:] [[kú bér·i:] nũm bú·w] wà, [jínjè àw·jê: dè] [[á má:] ñ·lò·m] bà, hà·yà [[[érⁿé má:] ñ·lò·m wò] bér·rè dè] [[lò·w dè] [[jám ñày] yè·y¹⁵ wá, ó: wá, á gó·w, [ósù wò] lǒ·y tùmđi, lójè: lójè: lójè: lójè: [érⁿé ló·rè mà:] [yámjám ò·m], [[érⁿé yá⇒] [érⁿé dímbà·yè yà⇒] [[bú: níyá·m bày] tèm·bù] wà, [á ló·w] [[ò·m kù] dúrò kù] wòmbù wà, [wò·mí ní] [yòg·í: tùmđi] wà, [érⁿé yó·yò·m] [érⁿé yó·yò·m] [érⁿé yó·yò·m] [érⁿé yó·yò·m], yámjám [[ùsú sùyⁿòy] dǒ·r dé], [jìrè ní: ní:yí·w dè] yúrò·m·ndò wà, há·yà, [yò·yò·jè:⇒, yé·m bà] [[kò:ⁿkà:ⁿ tǒw mùlò·y¹⁶ ñiyⁿ·i:] [érⁿé mà:] ñi] wà yà·pè·m¹⁷ [érⁿé ló·m bày], há·yà, [ùsú sùyⁿòy] kú ñ·dó·m·ŋ, yù·yúrò·m, [bú: yà] [[érⁿé tùlù] wò] ñ·m·bì·y·bó wá, [[[érⁿé tùlù] wò] ñ·m·bì·y·í ní] [[â: wòy] yò·yò·jè: yò·yò·jè:] [yò·yò·w bè] gà: [yà:yí·m kù néy] dé·rè, [gòlí érⁿé tìn·rè yà⇒] [[érⁿé tùlù] wò] sò·síl·r·à:, [kùrⁿ·yí: gòlò ní], pòtò wà, há·yà kùrⁿ·yí: érⁿé pótó ñ, [kùrⁿ·ù ñá:píní·yá¹⁸] kàyⁿ wà, [kùrⁿ·ù kù] [bú: yà] [bú: gógó·m] [bú: gógó·m] [bú: gógó·m] [bú: gógó·m] [kùrⁿ·ù kù] yè ní mòlò wà, íyà [[érⁿé tùlù] wò] ñ·m·bì·y·bò wà, [yò·yò ní] [yè ní] [[érⁿé tùlù] wò] sò·sùlù bò wà, ò·sò·r·ò·pínám yá sò·w=bè: wà, kú mà·sà wà, [yè ní] ñ·r·bá: kàyⁿ wà, [[ñ·r·bá: kù] nǒ dùmđi tí ní] [[pùpòtú kù] dègè tí ní] [bú: ló·rè mà: wòy] [íyà wàng·rè:] wà, [píní·w·ú ní] íyà yò·yò·m: tùmđi wà, [érⁿé yò·yò·m bày] [yè ní] [hâl ló [[érⁿé tùlù] wò] sò·sùlù·bò] wà, [píní·w·ú ní] íyà tùwⁿò·m wàsà wà, wò·r·yí:, úfi kàyⁿ wà, [[úfi kù] téré tí này] [lává·r·à: bú: gĩ:ⁿ lé mà: wòy] [yà:yí·m [[á bò:] là·rà:] dó·rè] wà, là·rá: yè á dó·w kù,

yà·í·rè jállù⇒ bà·rá yàm·jà·dúrò⇒,

yà·mè·rⁿ·é·í·rè jállù⇒ bà·rá yàm·jà·dúrò⇒,

nañá mà dúrò⇒, yàm·jà·dúrò⇒,

bè·rú mà dúrò⇒, yàm·jà·dúrò⇒,

sòm mà dúrò⇒, yàm·jà·dúrò⇒,

yà·í·rè jállù⇒ bà·rá yàm·jà·dúrò⇒,

¹³ à·sámà is a man's name corresponding to the female name yà·sámà.

¹⁴ Reported imperative negative. Cf. ló·ré 'don't go!'

¹⁵ Reported positive imperative. Cf. yá 'come!'

¹⁶ mùlò- 'wrap (sth) up'. Here mùlò·y appears to be in apposition to kò:ⁿkà:ⁿ '(various) things' and tǒw 'kind(s)'.
¹⁷ yà·pè·m 'old woman', here added as an afterthought, is the subject of the preceding clause.

¹⁸ As modifier, 'huge, enormous, monstrous'. From Songhay (e.g. Hombori).

yà·mèrⁿé·irè jállù⇒ bàrá yàmjà·dúrò⇒ wà

[[ísé: kù] nû:] nù·r·á wá, íyà yèy·né áhà yà nùwⁿò wà, hà yà séw¹⁹ bè·y²⁰ wá dé, [â: là:rà: dá: má:] kó:rⁿò yá gó·m bà

yà·irè jállù⇒ bàrá yàmjà·dúrò⇒,
yà·mèrⁿé·irè jállù⇒ bàrá yàmjà·dúrò⇒,
nàhà mà dúrò⇒, yàmjà·dúrò⇒,
sòm mà dúrò⇒, yàmjà·dúrò⇒,
bèrú mà dúrò⇒, yàmjà·dúrò⇒,
yà·irè jállù⇒ bàrá yàmjà·dúrò⇒,
yà·mèrⁿé·irè jállù⇒ bàrá yàmjà·dúrò⇒ wà

áhà yà gĩ:ⁿ wà, ñgú kày yà·irè·m sàrá só·w wà dè, [[érⁿé nárⁿà] yìtè:] gàm·bú ní: kòwò·bò wà, gàm·bú ñé:rⁿé ày·bò wà, hà: [áhà yà gó ní] [ósù wò] érⁿé kèsè·bò wà, [érⁿé má:] yâ: yé·m mà: wà, sá·álâw²¹ [á má:] yâ: yé·m bà, [érⁿé má:] bèrè·w mà: wà, òⁿhóⁿ [á má:] bèrè·w wà, [[á bô:] òrù·m·bò:] yé á dó·w

yà·irè jállù⇒ bàrá yàmjà·dúrò⇒,
yà·mèrⁿé·irè jállù⇒ bàrá yàmjà·dúrò⇒,
nàhà mà dúrò⇒, yàmjà·dúrò⇒,
sòm mà dúrò⇒, yàmjà·dúrò⇒,
bèrú mà dúrò⇒, yàmjà·dúrò⇒,
yà·irè jállù⇒ bàrá yàmjà·dúrò⇒,
yà·mèrⁿé·irè jállù⇒ bàrá yàmjà·dúrò⇒ wà

áhà yà gĩ:ⁿ wà, [áhà yà yé érⁿé nú ñ] sũ⇒ga²² yé á nú·w cêw, há yà [érⁿé pór·à·rⁿà·m] érⁿé²³ bíy·é·w báy tèm·bù wà, [jĩ·jê:ⁿ [[lòsò: kù] wò] bú: bú báy] yèy·yèy²⁴ érⁿé gĩ:ⁿ ñ, lòsò: [kò: pù⇒]²⁵ kàyⁿ wà, [sé:njè: ámélém] [[sè:njè: dùm·dó:] ámélém]

Beni Text 2005-2a.03

S: A, lă·w yà í: mà: gǎyⁿ

O: ó:, sé:njè: bé:=ñ

S: nà:té:

A: [[árⁿà·m yà⇒] [érⁿé yĩ·m yà⇒] kù: wò] gǎyⁿ

S: dǎyⁿ káyⁿ

A: árⁿà·m [yĩ·m á nà·rⁿá·w] [yǎ·m á jé·w], [yĩ·m á nà·rⁿá·w], [[yĩ·m kù] nárⁿà kù] lǎr gòlò wà, lǎr á gòlò·w kù, yĩ·m kù jé·m gĩ:ⁿ wà, [yĩ·m kù yà] [á má:] á bô: é·m·hò²⁶ gĩ:ⁿ wà, hà: [bô:rⁿ kù] [[[érⁿé má:] á é·m·hò] wò] bé:rè dè] [[á úrò]

¹⁹ Also pronounced sě:.

²⁰ Reported singular-subject imperative.

²¹ Arabic ?in šaa?·a aļ-ļaah-u ‘if God wished’. Cf. local French *inchalla*.

²² sũ⇒gá is an adverb ‘abruptly’, not obviously segmentable, with the exaggerated lengthening limited to the initial syllable.

²³ Refers to the brother.

²⁴ Expressive adverb referring to shooing flies (traditionally with a cow-tail).

²⁵ Construction with kò: ‘scab’ and expressive adverbial pù⇒ ‘flying off’. Cf. úsù pù⇒ ‘heat (i.e. steam) bursting out (e.g. from a cooking pot whose lid has just been taken off’.

²⁶ There is a lexical distinction between é- ‘(woman) marry (man)’, as here, and jé- ‘(man) marry (woman)’, just above.

ló gò-y²⁷] gĩ:n wà, ó: gĩ:n, á yòyò-w kù, [[sím máni:] wò] ùrò wà, [[[sím máni:] wò] ùrò ní] érné káyⁿ nĩ [nàrnám isê: gó yě ní], [á yĩm] jòró⇒ yĩrí, [[yĩm bô:] mà:] [yĩm ànyây kàyⁿ mà⇒] wà, [á má:] [érⁿé sérè] sò-ló²⁸ gĩ:n wà, [[póngó wó] ló ní] [[yítê: mà:] ùsùrù] wà, [[érⁿé yĩm má:] [[sím máni:] wò] yá náyⁿ.áw²⁹] gĩ:n bò wà, [[sím kù] bírnĩ] wò] á yě-w kù, [[yà:yĩm kù] ínĩrⁿi:] dènnéy gĩ:n.yè, [dènnéy wá érné gĩ:n nĩ], wó⇒³⁰ wá, [érⁿé má:] [[sím kù] wò] ñjê:∅ érné jê: mà: wà, òⁿhó [[á bô:] mà:] á jé-m gũyⁿ↑, [á má: érné=ñĩ é bèrè-m-ndò gĩ:n] [[[úró kù] wò] gò-y gĩ:n wà] [á má:] kú=m [[[sím kù] máni:] wò] ùrò-sò-w wà, [[hò: mà] érné gĩ:n] [é: wá] [[[érⁿé má:] yě síyé-y] wá] síyé-m-ndò wà, úró á ló-w, mòrⁿñy á bírè-w, [[[sím kù] bírnĩ kù] wò] á yě-w

kó dèné-ílè dèné-ílè
[dégé-dégé sùgò:yó] [dí: yàbĩ nò:],
wúy ínâ:
[ìndè ànná] yá: mĩn làrà: bòdà:
íyé mĩn jĩ-jíyⁿèdè,
[dí: gè] [yímé-ní yǎy yó:] nò:dèm⇒ bà

káyⁿi: dê: wà, háyà [ló ní] íyà, á nárⁿà=ñ ñàrnĩ jê: wà, nàrnám kù yà, [sèsím kú yà] á yě-w,

dèné-ílè dèné-ílè
[dégé-dégé sùgò:yó] [dí: yàbĩ nò:],
wúy ínâ:
[ìndè ànná] yá: mĩn làrà: bòdà:
íyé mĩn jĩ-jíyⁿèdè,
[dí: gè] [yímé-ní yǎy yó:] nò:dèm⇒ bà

[érⁿé tũw bè] yè-bó wá,

dèné-ílè dèné-ílè
[dégé-dégé sùgò:yó] [dí: yàbĩ nò:],
wúy jú:mò,
[ìndè ànná] yá: mĩn làrà: bòdà:
íyé mĩn jĩ-jíyⁿèdè,
[dí: gè] [yímé-ní yǎy yó:] nò:dèm⇒ bà

káyⁿi: dê:r-bò wà, sìyⁿi: àw-rí wá, hà: [[tĩwⁿěy kù] dùlò-y] gĩ:n-bò wà, [[tĩwⁿěy kù] bú: dùlò-m] [bú: dùlò-m] [bú: dùlò-m] [[yàyà-rá: kú dó ñ], [[kú dósù] wò] [tĩwⁿěy lǎ-w] yá jéngé-w wá, [[nà:sí: kù] á ñimbĩyí-w] [[lǎ-w kù wò] tàngù] wà, [[[lǎ-w kù] wò] tángí ní] érné káyⁿ nĩ, [àsùwⁿě-yĩⁿ érné tégér:rà-m], ñàrnĩ-jê:r-bò wà, ñàrnám bú: jê: ñ, [érⁿé yà] á yě-w,

dèné-ílè dèné-ílè

²⁷ One could also say here: ... gó jè-y ‘(she) must go away once and for all’.

²⁸ [X sérè] sò- ‘have the (up-to-date) information of X’, i.e. ‘have up-to-date knowledge of X (or X’s whereabouts)’.

²⁹ ‘be put down (somewhere)’ = ‘be in/at (somewhere)’. Cf. transitive náyí- ‘put (sth) down’.

³⁰ wó⇒, reply to a greeting.

[dégé·dégé sùgó·yó] [dí: yàbì nò:],
 wúy má:nù,
 [ĩndè ànná] yá: mĩn làrà: bòdà:
 íyé mĩn jĩ·jĩyⁿèdè,
 [dí: gè] [yímé·ní yǎy yó:] nò:dèm⇒ bà

káyⁿ: dè: wà s̄iyí: àw·rí wá, [[f̄iwⁿɛy kù] b̄u: dùlò·m̄] [b̄u: dùlò·m̄] [[f̄iwⁿɛy kù] yà·yáyá·m̄] [[érⁿé yà] yá·dá: p̄ipéré·m̄], [[yě ní] [érⁿé yà] péré s̄iyè wà] [f̄iwⁿɛy kù] yà·yà wà, yá: [érⁿé cí·r̄è:] wàsà wà, [sé:njè: á·mélém] [[sè:njè: dùmdó:] á·mélém]

Beni Text 2005-2a.04

A: píníwⁿú yà, sé:njè: bé:=n̄

S and others: nà:té:

A: ìsê: [[yà·yĩ·m kù] wò] gàyⁿ

S: dāyⁿ káyⁿ

A: hà: [yà·yĩ·m kù] [érⁿé=ñĩ b̄u: nà·r̄á n̄] lǎ·w [[isê: kù] wò], [yà·gùrò gò ní] [érⁿé káyⁿ n̄] [bòlú m̄ĩ·r̄í: àw·rí] wá, háyà [bòlú m̄ĩ·r̄í: àw·rí] [érⁿé káyⁿ n̄], jām mà b̄u: ḡi: n̄, [érⁿé má:] [yà·rí: wó] ù·r̄ò·rí dé wòy, [[sùmòy wó] má:] b̄òl s̄iyé·m̄·ndò ḡi:ⁿbò wà

S: [yà·yĩ·m kù] [mànĩ: wò] ù·r̄ò·rí dé

A: é:, [yà·yĩ·m kù] [mànĩ: wò] ù·r̄ò·rí dé, [[[yà·yĩ·m kù] [mànĩ: wò] ù·r̄ò·rí dé] b̄òl s̄iyé·m̄·ndò mà⇒ wà] [ðⁿhóⁿ b̄òl s̄iyé·m̄·ndò wà], háyà, [ô: bè] mò:lí ní, [[[érⁿé b̄ò: yà⇒] [érⁿé nà·r̄á yà⇒]]] m̄a: ló ní, hà: [â: ìsè:] ñáyⁿ: b̄òlú mà·yⁿ·ár·rè⇒, é·r̄é yá·yĩ·m kù mà: m̄a: n̄: wò ù·r̄ò·rí dé b̄òlú s̄iyé·m̄·ndò ḡi:ⁿbò, [yĩ·m kù] [á m̄a:] ní·y wá, ô·m, b̄ò·m h̄ò:ⁿ mà: wà, é: wá, nà·r̄á·m yà h̄ò:ⁿ mà: wà, é: wá, háyà, [ní·y ḡi:ⁿbò dè] [â:³¹ mà:] ní·yè wà, [â: mà:] [[ñĩ:nò·r̄ú yá⇒] [kô: yà⇒]] [à·rsè: má:] [[ñĩ:nò·r̄ú yá⇒] [kô: yà⇒]], [[â: yĩ·m kù] [yà·rí: wó] ù·r̄ò·rè dè] [b̄òl m̄ĩ·m̄ĩ·r̄é·m̄ dè kày], [â: mà:] [yĩ·m kù] [érⁿé m̄a:] ní·t̄i·yà wà, ó: wá, [yú: gòlò ní] [sárgà â: tórò·w̄] [â: kó³²·jé·w̄], [yà·yĩ·m kù=ñ] [mànĩ: wò] à·ñà·y ù·lù·rù³³·bò wá, [mànĩ: wò] á ù·r̄ò·w̄, háyà [yá: bú·túnó³⁴ bú·túnó bú·túnó bú·túnó bú·túnó, [yà·gùrò gò ní] h̄al ló yě ní, yĩ·m nà·r̄á wà, yĩ·m nà·r̄á ní, é·r̄é káyⁿ n̄, [bòlò: é·r̄é s̄ilé·yè ḡi:ⁿ ní] [[yĩ·m kù] à·sù·wⁿ·è·yĩ·m=Ø] bà, hà: [[érⁿé má:] ló·r̄è dè] [érⁿé má:] [[érⁿé yĩ·m kù] ì·n̄ĩ·r̄i:] tégé·r̄é·y wá dé, [[yĩ·m kù] ì·n̄ĩ·r̄i:] [á má:] à·r̄á·yà·lógò·rò ḡyⁿ·sò·w̄ wà

S: à·r̄á·yà·lógò·rò

A: à·r̄á·yà·lógò·rò, [laughs] é: [á má:] à·r̄á·yà·lógò·rò ḡyⁿ·sò·w̄ wà, ó: wá, [bòlò: s̄iyé ní] [érⁿé káyⁿ n̄] [ĩ·njè·m̄ [[érⁿé túlù] wò] ðĩ·m̄d̄ĩ·bò] wá, [érⁿé má:=m̄ dè] [ñgú ló·w̄ dè] [tègè·rí ká·m̄·ndò wà] [érⁿé tégé·f̄i: dè] [ĩ·njè·m̄ kù má:] yě [â: mà:] tégé·y wá, [ó: wá ḡi:ⁿ ní] [yě ní] [érⁿé káyⁿ n̄], [nù k̄a:ⁿ] [yà·í·rè yě·r̄è wà] [yà·í·rè yě·r̄è wà], [[yà·í·rè má:] [yĩ·m nà·r̄á ní] yě·sò·w̄ wà kòy] ðⁿhóⁿ [á má:] yĩ·m nà·r̄á·f̄i: wà, [érⁿé yĩ·m ì·n̄ĩ·r̄i: à·ñà·y ḡi:ⁿ·yè mà:] wà, áy [á kày] [[á yĩ·m] ì·n̄ĩ·r̄i:]

³¹ The antecedent here is not the clausemate subject, rather the ‘they’ of the preceding (conditional antecedent) clause.

³² kó- ‘eat (millet cream, crushed millet, couscous)’. Contrast ñé- ‘eat (cooked meal, millet cakes, fruits)’, kúwó- ‘eat (meat, peanuts), chew (kola nuts)’, púwó- ‘eat (dry flour)’

³³ ù·lù·rù-, causative of ù·r̄ò- ‘go up’.

³⁴ Variant of -t̄íné.

tégé-m̀ndò wà dè, [m̀nń: dá:] [á=̀n tégé-ré-y ǵin] [bòlò: á sılè-bó] wá [[á kày] tégé-m̀ndò] wà, [[érⁿé má:] mùyⁿó káyⁿ wá] [tégé-y wá] [â: mà:], háyà [á má:] [bù: mà: kày] tégé-m̀ bà, [[á yí-m] ìnrⁿ: má:] àrà-yà-lógòrò ǵyⁿ-yè wà, [jàgà érⁿé [[injè-m kù] sérè] sò-ló] [[injè-m kù] [á yè-w] [dùyⁿórⁿù wò] yá bíyⁿ-á-w³⁵, bì:rⁿí³⁶ á gó-w, [pòṅgú wó] á nú-w,

[céjé lé bè gâ:] céjé,
[wòyó lé bè gâ:] wòyó
àrà-yà-lógòrò àrà-kàlá-yá-lógòrò
ñàṅ kòyⁿ↑ ñàṅ kòyⁿ wà

[laughs] [né: kày], [[yà-írè gòlí] érⁿé tın nĩ] ìnjè-m=Ø, [pòṅgù érⁿé ló-w wò:wòy] [lò-w dè]

[céjé lé bè gâ:] céjé,
[wòyó lé bè gâ:] wòyó
àrà-yà-lógòrò àrà-kàlá-yá-lógòrò
ñàṅ kòyⁿ↑ ñàṅ kòyⁿ wà

háyà àṅyà érⁿé káⁿ-m̀ bày, [á kày] né: ù-úrⁿ-m̀ bà, [injè-m sérè] sò-ló⇒ [á má:] tégé:] [[injè-m á b̀rⁿó jíyè-m] bà] [[m̀nń: dá:] á ùró-w dè] [á dúwó-m̀nè] wà, hà: [ínjírí ní] [[m̀nń: wò] ùró ní] [érⁿé káyⁿ nĩ] [érⁿé má:] [yí-m ìnrⁿ:] tégé-w=̀bè má: tégè-rí má⇒ wá, [á má:] kày, tégè-rí wá, ìnjè-m [érⁿé má:] tégé-w wà dè, [érⁿé má:] tégé-ré-y bù: ǵiⁿ nĩ, [[érⁿé má:] tégé-m̀ndò ǵyⁿ=̀bè sí ní] [[yí-m kù] ìnrⁿ:] àrà-yà-lógòrò ǵyⁿ⇒, á má: yà

[céjé lé bè gâ:] céjé,
[wòyó lé bè gâ:] wòyó
àrà-yà-lógòrò àrà-kàlá-yá-lógòrò
ñàṅ kòyⁿ↑ ñàṅ kòyⁿ

[á má: yà] àṅyà ǵiⁿ wà, òⁿhó [érⁿé má:] tégé-w mà⇒ wà, òⁿhó [á má:] tégé-w wà, [érⁿé=̀nĩ yá. ày ní] [bòlò: sılè-bó wá] [érⁿé círⁿè:] yá: wàsà wà

Beni Text 2005-2a.05

A: pírⁿíwú kálà sé:njè: bé:=̀n

S: nà:té:

A: [[[[yǎ-m yá⇒] [érⁿé yá-nòrⁿ-m̀ yà⇒]] kù] wò] ǵàyⁿ

S: [bù: kù wò] dǎyⁿ káyⁿ

A: háyà [[yǎ-m òṅòró é ní] érⁿé káyⁿ nĩ], [yà-gùrò-kàlá érⁿé=̀nĩ jê:bò] wà [érⁿé=̀nĩ bù: jê: nĩ] [yà-díyⁿ-m̀=̀nĩ úrò tèm̀bĩ] wà, [â: yèy] tǎ: ló-y ǵiⁿ-bò wà, né: kày tǎ: â: ló-w↑, [[érⁿé kù] [m̀nń: wò] á bé-w] [lò:sú-m kù] b̀lò: sılè wà, [érⁿé ní:] [érⁿé mà:] kówó dè:r wà, [á kò:ⁿ] àw-jê: wà, [[á kò:ⁿ kù] àw dèy á dùwó-w kù] [yà:yĩ lò:sú-m kù] [á kò:ⁿ kù] érⁿé kówó-m̀ bày, érⁿé=̀nĩ á dàmbú-w tǎ: ǵàyⁿ wà, [tǎ: ǵǎyⁿ ní] [érⁿé káyⁿ nĩ], nùmbú-m̀ érⁿé tógó³⁷-jê: wà, tógó ní érⁿé só-w bày, [yǎ-m

³⁵ bíyⁿ-í- ‘lie low, lurk (unseen)’, cf. b̀ṅǵyí- ‘hide (e.g., behind a wall)’

³⁶ bì:rⁿí ‘come out of hiding, reveal oneself’; reversive of bíyⁿ-í.

³⁷ tógó- ‘catch (something thrown or falling)’

kù] [ér^{né} pò·à·r^{nà}·m] àmàsàgú gĩ:ⁿ·yè yá bú wá, àrsè·r·bèrè·m=Ø bà, [ér^{né} yá·nò·rⁿ·ù·m kù] [á ní·jè] ày á dú·w lór·rè wá, àrsè·r·bèrè·m—, [[yǎ·m kù] ló ní] [ér^{né} káyⁿ nǐ], [ér^{né} ó·jò·rò] [á yá·dà·r·m] néy má: wá, [[á kày] [ér^{né} yâ·m] yǐ·rí **wá dé**] [[[â: yèy] gò·bó wá] [[ér^{né} má:] là·rá: wàngí·m gǐn] wàngí⇒, [á yà] [[á ní:] kówó ní] yè·r·à·w] [á kày] [ér^{né} sérè] sò·ló wá, í⇒, [ér^{né} má:] [yǎ·m kù] lò·sù·m=Ø [là·rá: wàngí⇒] [là·rá: ér^{né} wàngí ní] [ér^{né} má: kày] lǎ·w, ér^{né} tèt^w·nè·rⁿ·í má⇒ wá, òⁿ·hóⁿ [á má: kày] ér^{né} tèt^w·nè·rⁿ·í **wá kòy**, [[ér^{né} yâ·m] là·rá: wàngí ní] yè·rí⇒ [á má:] [à·jâ·y nâ·y] ér^{né} tèt^w·nè·m mà⇒ wá, ó: wá, háyà ìsè: bò·rⁿ·ú ày ní, [yǎ·m kù] jò·rò·ré: gò·bó wá, [ù·sù·dérⁿ·í jò·ró dètⁿ·é ní] [yǐ·r·á wá] [à·jâ·y nà·bó wá] [yǐ·r·á wá], [nár^{nà} ò·mò: kù] yǎ·m— à·sù·wⁿ·yí·m [ér^{né} pò·à·r^{nà}·m] àmàsàgú [tǎ: á ló·w], [sà·bòl nâ·y] nǐ: kówó·m bà gĩ:ⁿ ní, nǐ: ér^{né} mú·m·bó·m bày, [pírè: dá:] á bé·w,

[ní: bérè] sà·bòl bú·m·búm
 ǎ:·yè bà·r^{nà}·r^{nà}
 [nǐ:·bá: bérè] sà·bòl bú·m·búm
 ǎ:·yè bà·r^{nà}·r^{nà} mà⇒ [mí à·màsà·g=í:]
 à·màsà·gú yá: [[émé à·nà] bèn] yá gó:·kò
 jâm [í·nè mà bèn]=í: mà
 ò·yò·lúm mà yà·dǐ·jé wò·rò bèy
 [kó bèn] bà·r^{nà}·r^{nà}·bò
 nù·jò·lúm³⁸ gà yǎ: tógó³⁹
 [à·yà·yà·rè·é=yé mí dàmá kúnó·sà nà]
 nù·jò·lúm gà yǎ: tógó⇒ wá

à·jâ·y gĩ:ⁿ wá, à·sù·wⁿ·yí·m séw⇒ bè wá, â: [[[nǐ: ò·gú] pírè] má: kày] jâm=ndá **wá dé**, íyà yè·yné [ní: kù] mú·m·bó·m: tùm·dǐ wá,

[ní: bérè] sà·bòl bú·m·búm
 ǎ:·yè bà·r^{nà}·r^{nà}
 [mí à·màsà·g=í:]
 à·màsà·gú yá: [[émé à·nà] bèn] yá gó:·kò bày
 [í·nè mà bèn]=í: mà
 ò·yò·lúm mà yà·dǐ·jé wò·rò jè·bò
 [kó bèn] bà·r^{nà}·r^{nà}·bò
 nù·jò·lúm gà yǎ: tógó
 [à·yà·yà·rè·é=yé mí dàmá kúnó·sà nà]
 nù·jò·lúm gà yǎ: tógó⇒ wá

[ín·jírí ní] ló [ér^{né} mà:] tèt^w·bó wá, [ò·r·m mà:] bú: tégé nǐ, háyà [ò·r·m íyà píní·wⁿ·ú ní] ìsè: nà·rⁿ·í mò·lí n, háyà [à·màsà·gú má:] [á pò·yà·m] [nǐ: wò] yá bú gĩ:ⁿ⇒, [né: kày] dáyⁿ gò·lò·yè dǎ·wrù [á mà:] nù·y gĩ:ⁿ wá [[[bú: má:], ó: wá], [[ní: kù] cé·rǐ wò] yè ní] [ér^{né} pò·à·r^{nà}·m kù] nà·rⁿ·í·jè: yè·bó wá, [ér^{né} má:] dó mú·m·bó tǐ·nǐ·yè wá, mú·m·bó·m: tùm·dǐ wá, ér^{né} mú·m·bó·m bày

[ní: bérè] sà·bòl bú·m·búm
 ǎ:·yè bà·r^{nà}·r^{nà}

³⁸ lúm ‘entire, undivided’ (as a mango), here ‘alive (not dead)’.

³⁹ Apparently a variant of Jamsay tégé- ‘speak’.

[nì:bá: bérè] sàbǝl búmbúm
 ǎ:=ȳ bàrⁿá:rⁿà mà⇒ [mí àmàsàg=í:]
 àmàsàgú yá: [[émé ànà] bĕn] yá gó:=kò bāy
 [ĩné mà bĕn]=í: mà
 òyòlúm mà yà-dĩngé wò:ró jĕ-bò
 [kó bĕn] bàrⁿá:rⁿà-bò
 nùṅò-lúm gà yǎ: tógó
 [àyà-yà:r-èrè=ȳ mí dàmá kúnó-sà nà]
 nùṅò-lúm gà yǎ: tógó⇒ wá

ó: wá gǐⁿ, yèyⁿé bàrⁿá— [yèyⁿé érⁿé gǎyⁿ nǐ yà] [ǎṅà y káyⁿ wà], ǎṅà y kú káyⁿ nǐ, háyà, [[ní: bòṅò] mà:] [yǎ·m kù=ṅ] â: lémdé-w, [érⁿé=ṅì gòló ní] [úró jíjè: yé-yè gǐⁿ ní] bú: yé·m bāy, [[ní: bòṅò] yà] [àrsĕ: yá⇒] gùlò⇒ sò:⇒, [érⁿé mà:] ǎṅà y dǐmdí tǐ wà, [dǐmdí érⁿé tí nǐ] [[érⁿé yá·nòrⁿù·m yà] nárⁿà·ómò: á yĕ-w] [[[ní: wò] pí·rè] nù] wà [[kù·kùmbò pí·lĕ] gò] wà, [sé·njè: ámélém] [[sè·njè: dùmdó:] ámélém]

téwⁿñé· [tr] ‘go looking for (a missing or overdue person or animal)’
 mùmbó· [tr] ‘draw (liquid) into a small gourd with a neck’.

Beni Text 2005-2a.06

S: [í: mà:] sé·njè: gàyⁿ·ȳ

B: yà·pĕ·m tùwⁿò·m, [[á kú:] mà:] [òrⁿò:r-dáná: á bé-w] [àrsĕ: màṅgí ní] [érⁿé káyⁿ nǐ], [hâl jò·bó] bérù, áywà [érⁿé yâ·yĭ·m], [[tàdùṅgú·m yâ·m] bò] bù, kú bú nè:, [[tǐ·tǎ·m yà⇒] [jǒ·m yá⇒]] [kú sérè] sĕ·né, [ùsú tùwⁿò·m] sù·m â: jiyé-w, [sù·nàwⁿâ: kù] jí·jè: â: yĕ-w, [yà·pĕ·m kù mà:] nĭ·bà⁴⁰, [[[á ná·mù] nǐnjè] wò] pótó gàyⁿ, [[érⁿé dósù] wò] éwⁿ·rⁿí:⇒ â: dé-w, ín·jírí ní, òrⁿò:r-dáná: lò·bà, ló [kú dá:] bèy â: dé-w, pí·nǐwⁿú â: yĕ-w, [ñĕ·n pĕyⁿ·n ná·m] sùgù·dĩgé wá, [yà·pĕ·m [sù·nàwⁿâ: kù] gòló ní] [[bù: mà:] dè:rǐ], [sù·nàwⁿâ: kù] â: àwú-w kù, [[érⁿé má:] ǎw kúwó·ȳ] wá, [ṅgú má:] sèsù·mân wà nà:, [kú dá:] kú bà·rí wá gá, ó:⇒ wá, [íyà ǎw ní] [[nà·mù nǐnjé] wó] gǎyⁿ dùwò, [ín·jírí ní] [íyà òrⁿò:r-dáná lò·bà], [ùsù yèyné] â: yĕ-w kù dè↑, ñĕ·n gǎn ná·m sùgù·dĩgé wá, sù·díyáy bù: mà: gòló ní:, [[érⁿé má:] [â: má:] èwⁿ·rⁿé:⇒∅ â: gú·w kù] [kòrú: mà:ní·sò-w mà⇒] wà, kúwó·ȳ wá [érⁿé bāndè], ó⇒ wá,

[ǎy ní] [érⁿé gǎyⁿ nǐ], [érⁿé yĭ·m] [tàdùṅgú·m yâ·m kù] á yĕ-w kú gòló kúwó·jĕ:, áywà kúwó érⁿé jĕ-w kú ñây, ùsù lǎ·w â: yĕ-w ñĕ·n gǎn ná·m, sùgù·dĩgé bù: gǔⁿ nǐ, [lúgúró ní⁴¹] yĭ·rǐ, áywà [[érⁿé má:] [sù·díyáy kù] yĭ·rǐ dé kày], wá:jǐbǐ bérù·m ní·m bà, [hòⁿ mà⇒ wà] [é: wá] [yà·pĕ·m kù yà] [tèy jó:] mǐrǎ, hà: [bù: mà:] [bĕr bù: jóró·m] dó wò·ȳ wá, [bérù·m kù] â: wó-w, ín·jírí òrⁿò:r-dáná: â: ló-w, [séwⁿé ní] símbé kúwó â: jĕ-w, [ùsú yèy] [ùsú tǎ:n] lává nǐ, ín·jírí yǎ yé·yè, [íyà â: sá-w kù dè] ñĕ·n gǎn ná·m sùgù·dĩgé wá, yà·pĕ·m sù·díyáy ṅgó=rà:, [íyè yà] [bù: má:] bérù·m wò·ȳ wá, [bù: wó·m nè]⁴² [bù: wó·m nè] [bù: wó·m nè] [[bĕr kù kày] yĕ n] [[né: kày] [bĕrĭ·yĭ bù:sú·m sǎy] yé wàsà], hà: [bĕrĭ·yĭ bù:sú·m] wàyàtù wàsá-w [kú ñây], [[tín ní] [bù: káyⁿ nǐ]] [[[érⁿé

⁴⁰ This speaker pronounces the 3Pl suffix as -bà (-bá), as in Jamsay, rather than -bò (-bó).

⁴¹ Sounds like nǐ on tape.

⁴² -m nè ‘kept ...-ing’, invariant for subject (Sg érⁿé wó·m·nè ‘he kept taking’). Used like -m dè.

bérù kù] gó] kú⁴³ dùwⁿó:r:rà:], [[bèrì:yì bù:sù] bù: yì—, éⁿé yì:rà mǔ:]⁴⁴ mâ:, [[ùsù lǎ:w] â: yé:rè] [[tàdùngú:m dúgù] ñgù dǒ-rí], jâm wôy [éré mâ:] ñgó wá, yà-pě-m [ínjírí ní] [kú yô:] yó-m **tínè** éⁿé só-w nè,

[éⁿé ówⁿrⁿù] [tàdùngú:m kù] [íyè kày] éⁿé pò-ré: yè, tàdùngú:m á yě-w kù dè↑, [[á ówⁿrⁿù] mà:] pó:⇒ wá, cìwérù káyⁿ jè ñ, [éⁿé má:] ñjé=m dǒngí ní, yô: yó-m **tínè** bù má: wá, [térèw=Ø wà] [bèr-hòggò kà:ⁿ, [[á nâ:] wò] éⁿé dùwó-w kù nàñaná:], [[fì-tǎ:m yà⇒] [jǒ:ⁿm yá⇒]], á=ñ náméré ní, kú dò wôy, dúrùgà kúwó j-â: wà, [bèrì:yì bù:sù] wàsà mǔ:, tèwá, [bù: yé:rè] [tàdùngú:m dàyⁿ éⁿé bù-w ñgù gáyⁿi:] [kú kàⁿ-m] gǐ:ⁿ wà, kú yô: yó:rà-w wà, áywà [kú=m dè kày] [nà:rⁿá bú-w] wà, [éⁿé má:] [bèrì:yí-m kù] [á má:] ní-y wá, [ðwⁿrⁿù-m kù yà] [bèrì:yí-m kù] ǎw-jê:, ǎw á jé-w kù dè, éⁿé bú nè, [ùsù kù úsù] [jínjè pótte ñ], bòlú yě:rà-w, áywà [bù: yà] yǎ yé-yè, hà: yà-pě-m [éⁿé má:] [kùlùrù ñgù dá:] nú **bàngíyǐ-y** wà, tàdùngú:m [kú dá:] nú éⁿé **bàngá-w nè**, [[fì-tǎ:m yà⇒] [jǒ:ⁿm yá⇒]] â: yě-w kù dè, ñè-n gǎ-n ná:m sùgù-díge wá, áywà [â: má:] yě:rà: wà, [â: bèrì:yí-m kù] wò-ré:, [hò:ⁿ mà⇒ wà] [é: wá], áywà [[bù: bèrì:yí-m má:] [[kùlùrù **kú**] píre] yá bú gá] [dǒ wò-y] wá, órò=Ø bòlú mírⁿé-m **tínè** bù, dǒ táwá bù: tín ní, [éⁿé tég] kù lóyó:rè, áywà térèw=Ø wà, í:, [yà-pě-m kù má:] bèr-nò: {wⁿi:}— [bèrì:yí-m nó:wⁿi:] júwó-m bà dè, bèrù:yì mǔ: já:fì kày, [[â: yèy cêm kálà] dá-m] bà [ùrò náy] [â: dīyⁿà ñày] ló-yè wà, ó⇒ wá, bàsá gòlò bà, gó:ngò, jǒ:ⁿm kù, [jìrè: dá:] èwyè↑, fì-tǎ:m kù [tùlú wó] èwyè↓, [bù: ló-m nè] bòl cèrⁿi, kú cèrⁿù kù ñây, [jǒ:ⁿm kù] [tín ní] [éⁿé káyⁿ nǐ], [jǒ:ⁿm kù] tàdùngú:m=Ø, á sá-w kù dè, [á má: kày] òmjú ómjú-m bà, pére sīyè, [á sīyè-w kù dè] yògⁿi: tùmđi, [éⁿé yóyó-m] [éⁿé yóyó-m] [éⁿé yóyó-m] [ló á wàngú-w] [kú ñây], [dè: tǎ: yè:í:] wà, nâ:m bà, wó èné yá é:rà mà⇒ wà, [dáya: dáya: là: dè] [wó é:tóyò wò:ró] wà, háyà, [cè: wó ùró jìnè kù] [[èné bé] bǎñà=yⁿ] wà, [àrⁿá wàyⁿâ: gá bé: yá fú:] [wó jǎg kò-rú jèñè-rⁿé] wà, áywà [kú ñây], bòl cén nǐ, tín ní éⁿé káyⁿ nǐ, tàdùngú:m=Ø, léjù wà, há:ⁿ wá, èné bé: bè:Ø wà, wó [nǐ-đi:ⁿ cè] sùgò-gó-Ø wá, [ùsùrⁿó sù:ⁿ-Ø wà] [nǐ-đi:ⁿ cè] sùgò-gó-Ø wá, gó:ⁿgò káyⁿ dè:, m^bá á yòyó-w kù dè, ínjírí ní, ló:rè, òⁿhóⁿ fì-tǎ:m kù=m yòyó ní lò, ló:rè, [á ló-w kù dè] [[[á yâ:] mà:] á sá-w kù dè]↑, [jǒ:ⁿm má:] [á nárⁿà] ñàrⁿi-jè: wà, [â: yèy] ñáyⁿi: tàdùngú:m ùró yé-yè bà, [á má: kày] [bòl cèrⁿyíyí nǐ] [yǐ ní], là:rà: wàngú-m ñây, [á má:] [yòyó ní] èrè wá, [éⁿé má:] íyè bònò bèrè-jè: wà, [á úrò] á nú-w kù dè↑, gó:ngò,

[dè: jòngò bè úrò mǐrⁿè] [pè: yá gó: kò] wà

[dè: tá: mà úrò] [tòm bójówbójów⁴⁵] wá

ùrùbúgùrù jám búgù nà: lí wà

ñáyⁿi: éⁿé káⁿ-m nè, jǒ:ⁿm ùró-jé ñ, [[[fì-tǎ:m kù] órù-m^bò:] wò] yè, yè ní, wó dà:yá pò: wà, [tín ní éⁿé káyⁿ nǐ] [fì-tǎ:m kù] [jǒ:ⁿm kù] ùró-jè:—, [jǒ:ⁿm kù] tàdùngú:m ùró-jè: yě:rà-w, kú ñây↑, áywà [bù: má:] sèw dólò-y wá, [yá: kù bè⇒ yítè: kù bè⇒], [sèw dóló wǎy ní] bù: bú bày, tùwⁿô-m bǒngò á sá-w [èné mà nùmó dé:ⁿyè] wà, [wó mírⁿé] séréwé sùgó wá, [sâ:ⁿ yó wò dè] nàrⁿâ-Ø wà, yàgá sīyè, tàdùngú:m ǎy kúwó-jè:, hâl yè ní, yǎ-m kù kálà yàgá, hâl [yè ní] [árⁿâ-m kù kálà] [[yà:wà kó:ró] wó] bù] [sǔñ⁴⁶ kù] ñgòy pálú-m, sǐsǐ-ní: tútú

⁴³ This kú ‘it’ is superfluous here.

⁴⁴ Repair as [[bèrì:yì bù:sù] éⁿé yì:rà mǔ:].

⁴⁵ Variant of Jamsay pájápájá, intensifier for ‘cold’.

⁴⁶ = sùngú ‘rope’.

káⁿ-wè dè [sũŋ kù] éⁿé ólú^rú-m̀ bày, yà:wà-kó:ró á pálú-wè bòlò:, éⁿé=ni yà, [ǎy ní] kúwó:jê:, [sé:njè: ámélem] [[sè:njè: dùmdó:] ámélem]

sísì-ní:= sùsù-ní: saliva
 tà^m cè^rn-énéné ‘very cold (water, etc.)’
 òwⁿrⁿú ‘son-in-law, daughter-in-law, mother-in-law, father-in-law’
 jǒ:ⁿm ‘hare’, pl jǒ:ⁿ
 tí-tǎ:^m ‘hyena’, pl tí-tǎ:
 bè^r-hóggò ‘herd of sheep’, variant bè^r-hókkò
 dúrùgà [adv] ‘mercilessly, cold-bloodedly’
 kùlúrù = kùlú^rí ‘shack’
 [X díyⁿà] ‘X’s wish, X’s will, what X wants’
 éré ‘escape’

Beni Text 2005-2a.07

B: [[[jǒ:ⁿm yá⇒] [tí-tǎ:^m yà⇒]] kú:] wò] gàyⁿ

S: dǎyⁿ káyⁿ

B: áywà bú: yèy ínjí^rí ní, yě [tũ: ñây] â: m̀: lú^w kù dè, jǒ:ⁿm á sá-wè [tí-tǎ:^m má:]
 tère á bá:lí^ry wà, [hò: mà: wà] éⁿé gù^yn [é: wá], áywà hà: kú=m̀ ínjí^rí dàwè^m
 bá, [[â: yèy] [â: èsè] ǎy] [â: dà^riyí-wè] [wàgàfi bú: gó-m̀ kù], [jǒ:ⁿm kù]↑,
 [[yù^r:yí: gù^ró-wè yèy] á gòlò-wè] [[â: èsè] wò] yá gǎyⁿ-só-w, [[tí-tǎ:^m kù] ésè kù]
 kòròy=Ø, [bú: yèy] [bú: ló-m̀ nè↑], [bú: ló-m̀ nè↑], [bú: ló-m̀ nè↑], [[ó^rò
 túwⁿò-m̀ bò] d̀ò ní] [bú: káyⁿ nǐ] wà^rú-m̀, áywà [á yí^r-m̀] á nà^rá-wè [yítè: yèy],
 [[kòmbi: wó] á gǎyⁿ dùwó-wè] ñè^r:ré: ló^r:rè, [ló ní] yâ: kú dà:y-bà, [â: dà:yú-wè]
 [[nù kâ:ⁿm wòy] tùwⁿó-tùwⁿó â: àyú-wè] [[â: èsè] wò] gàyⁿ bà, [gǎyⁿ ní] [[â:
 ùsè-ní:] ðimbíyí-bá], bú: ló-m̀ nè↑, bú: ló-m̀ nè↑, bú: ló-m̀ nè↑, [wà^rú-m̀ ínjí^rí ní]
 [[[[á yítè:] òrò] wò] yě ní] éⁿé káyⁿ nǐ, [yítè: kù=ñ] tèm^bí^r-rí, gà: lòsò: yâ: d́ó-w,
 áywà [lòsò: kù] dù^rí, [kú téwⁿñé ní] [éⁿé yóyó-m̀ nè] [éⁿé yóyó-m̀ nè] [éⁿé
 yóyó-m̀ nè] [yě ní] [nù: yèy] yě [bú: kù: wò]⁴⁷ gò, kú=m̀, [[jǒ:ⁿm yá⇒] [tí-tǎ:^m
 yà]=m̀, áywà bú:=ní á fálé-wè kù dè, tèrew=Ø wà [á má:] [bú: lòsò=ñ] ðimb-à-w
 wà, [bú: má:] [[[[á úrò] kù:] wò] d́ó-w wà, [á yítè: kálà] bú:=m̀ ǎy-só-w wà,
 kú kù yé^r-rè↑, tèwè jǒ:ⁿm á sá-wè kù, [kòró kù] kù^ggò-tí^r-m̀⁴⁸ gù^yn, éⁿé
 gù^r:wè kù↑, [jǒ:ⁿm kù] [[yú: kù=ñ] éⁿé tóy gà] [éⁿé kù^ggò-w kù↑], [tí-tǎ:^m kù]
 [wà^rú-m̀ yí^r-m̀ kòrò kù=ñ] [tóy gà] kù^ggò, á sá-wè kù dè [ù cé=y gá:rà sòyòrò] wà,
 gó:ŋgò b̀ónó [ú mà:] yé^r:rè [wò cé=y gá:rà sòyòrò] dè,
 kú=m̀ nǐ↑, [yě=ñ nà^rá-m̀ kù bú:=ñ á fálé-wè] [[á yítè: kù] bú:=m̀ ày gà]
 gólò-yè wà, [kú ñây] [[jǒ:ⁿm kù] [[â: èsè] bí^rí] wò ní] [[yí^gé ní] éⁿé káyⁿ nǐ],
 wà^rú-m̀ yí^r-m̀ pè^rélé-m̀, ló [á nà^rá] kògíyí, [tí-tǎ:^m má:] gólò-yè wà, gòl^r: àw-^rí,
 [[éⁿé kù:] wò] ògí^rí, [[ésé bí^rí] wó yí^gé éⁿé káyⁿ nǐ] cèm, bú^rà, wà^rú-m̀ yí^r-m̀
 tíwé-m̀, wà^rú-m̀ [̀gú kày] [[[á yá⇒] [éⁿé yá⇒]] gálù wò] kò:ⁿ bílté-m̀ wòy ̀gò
 wà, [kú ñây] ínjí^rí ní, ká:rú gò:, yòyò, wà^rú-m̀ [[éⁿé túlù] wò] ðimbíyí, yóyó-m̀
 yóyó-m̀ yóyó-m̀ [á ló-wè kù dè] [[[àwⁿǎ-m̀ kómbi:] wò] ló ní] m̀érⁿéné yòyó nù],
 yòyó éⁿé nú ñ, wà^rú-m̀ ló ní, kú gànjí^r-m̀, [éⁿé gànjí^r-m̀ bày] [tó^rú-m̀ yě ní] yâ:
 éⁿé tèm^bí, ñjé=m̀ mà⇒ wà, [árⁿà-m̀ tùwⁿò-m̀ má:] [á yí^r-m̀] ǎy⇒ pòró jíyè, [á
 [[éⁿé túlù] wò] ðimb-à-w] [éⁿé má:] [[kòmbi:] ̀gú pí^rè] yá bú wá, [tó^rú-m̀

⁴⁷ Clause is restarted. A smoother version: [yě ní] [[[nù: yèy] kú:] wò] gò,

⁴⁸ Hortative. Also kù^ggò-ní.

má:] mùyⁿó káⁿ-wè dè [kú yà] á bári-yè wà [sábù [irⁿí bóηò] éⁿé=è] bà, tórú-m [kú ñây] [á dàngí n], [irⁿí kù] éⁿé gànjí-m nè, éⁿé gànjí-m nè, jǒⁿ-m yě **dò**, [yě á dǒ-w kù dè] [[éⁿé má:] ηgúrù nù **má**], éⁿé gùyⁿ [é⇒ wá], hà: íyí-yè wà [kú kày], [á má:] nú [dàwⁿá tùwⁿò-m] káyⁿ nì, á gò-rí, [éⁿé mà:] sósílí-rè gáyⁿi: bé-rè dé wòy, [éⁿé mà:] èsì-rá **wá dé**, [á tíyà] [[kòmbí: wó] bú-m kù má:] èsì-rá wá, ó⇒ wá, jǒⁿ-m nú á ló-w, nēm á wòyó-w, [[éⁿé má:] [[éⁿé m^bò:] wò] gǎⁿ-w dè] úmgó wáyí-yè wà, [tórú-m kù] gánjí-m gánjí-m gánjí-m yě [éⁿé mà:] sósílí-rè=rà:, [[éⁿé jírè] wò] písé gànⁿy wá, [[[jírè kù] wò] písé gǎyⁿtí:] gáyⁿi: bé-rè dé wòy] [éⁿé má:] pìpíníwⁿí gó-m bà **yà**, ó⇒ wá, tórú-m [éⁿé gànjí-m nè] [éⁿé gànjí-m nè] [éⁿé gànjí-m nè] dǒ-rá: éⁿé dǒ nì, éⁿé písé-w kù jàyá:, nēm kù=è mǐrⁿé-jê:, [[éⁿé m^bò:] wò] ηgò, háyà, jǒⁿ-m táyké nì, tórú-m [[éⁿé dósù] wò] sósílí-rè↑, éⁿé árⁿà-m sá-m-ndò, íyà íyí-yè wà, jê: á **ñì-m** bà **yà**, ló nù-w, nēm [éⁿé mà:] nì, [á m^bò:] wò] ùmgò, [úmgó n] éⁿé bú **nè**, éⁿé gànjí-m nè, [éⁿé gànjí-m nè] yě sósílí-rè dè písé-y wá, gánjí [[éⁿé mà:] éⁿé sósúló-w kù] [éⁿé písé-w kù], hà: [kú kálà] [nēm kù] éⁿé-rè=**bè**, [kòⁿ ìlâ:] [[éⁿé jírè] wò] nù, [á sá-w kù dè] [[á jírè] wò] kóⁿ nù-rè wà yě **gò**, jǒⁿ-m [á má:] gù-nú má⇒ wá, [á nú n] [á dáwⁿà kù] bǐrè-rí gáyⁿi: bé-rè=**bè** dé wòy, [éⁿé jírè-yì ηgú] [yèy cêm] pósó-m=**bè**⁴⁹ wà, gà: núwⁿòy— [núwⁿòy kày] [wàrú-m má:] [éⁿé mà:] púrⁿí-yè wà, [[jírè kù] wò] lóyò bù mà:, wàrú-m púrⁿú nì, [nēm kù] á éⁿé-w [[wàrú-m m^bò:] wò] nù, [kú érim kù] lóyó láwá táηgì, [yèy mà:] mégé [éⁿé mà:] érim↑, [nàwⁿà: mà:] mégé [éⁿé mà:] érim, á sá-w kù dè, hê: [tórú-m má:] [éⁿé jírè-nì: ηgú má:] érim bá, jǒⁿ-m↑, [á sá-w kù dè] [éⁿé má:] jù-júwó-m-ndò wà kòy, [tórú-m nàwⁿà: mà:], [jírè-nì: ηgú mà:] mégé érim bá, háyà kù=è=**bè** cê: [wàrú-m [[tórú-m túlù] wò] òmbìyì], tórú-m [â: yèy] tú: ày-jè: làwà-bà,

jǒⁿ-m á sá-w kù dè, [tì-tǎⁿ-m má:] yě gò-yè wà núwⁿòy kày, tère bá jê: wà yà, tì-tǎⁿ-m yě gò:, m^bá [á ló-w kù dè] [tórú-m=è] á jìyé-w↑, [éⁿé nàwⁿà:] pál dù éⁿé yé-rè wòy, tì-tǎⁿ-m—, jǒⁿ-m, [á táwⁿyⁿà-m] òmǒdí jíjè: á gó-w, [injírí ní] ló-rà:, [sé:njè: àmélém] [[sèn:jè: dùmǒ:] àmélém]

wàrú-m	[n] antilope sp.
cê:	[particle] hey!
pálí	[tr] skin (meat carcass); pick (fruits)
pó	[tr] skin (meat carcass)
lóyò	[n] dirtiness, dirt
lōyó	[intr] overflow; be excessive
púr ⁿ í	[tr] blow on (sth)
é ⁿ é	[intr] be lost é ⁿ é-rè
písé	[tr] spit out (grains, etc.)
úmgó	[tr] put (food etc.) in one's mouth
wáy	[tr] keep, hold
wòyó	[tr] take (sth) out of a container (bag, calabasse, pot)
í:yí	[intr] hold off, delay (before acting), í:yí-rè
kòmbí:	[n] burrow
dùr ⁿ é, dùr ⁿ ó	[tr] follow (tracks, line, etc.)
ká:rú gó	[o+tr] (colloquial) get the hell out of there
pérélé	[intr] (e.g. goat kid) bound, leap
kógíyí	[tr] (child) cling to (mother)

⁴⁹ Harmonized from =bè.

óǵírí	[tr] press, harass (sb); [intr] be pressed, harassed
yǐgé	[tr]shake
téw ⁿ ñé	[tr] pursue, go looking for (sb)
mér ⁿ éné	[adv] (run) headlong; (disobey) baldly

Beni Text 2005-2a.08

S: ú: bē:n àṅây=∅ èwyè

C: hà: B dērⁿé·y

B: dérⁿúwⁿâ:

C: jâm dērⁿé·w

B: jâm sày

C: hénjân dērⁿé·w

B: jâm sày

C: [ĩ: nù:] sé:w dērⁿé·bò

B: àlhámdùrùllâ:y

C: [bà:s kâ:ⁿ] dērⁿé·rⁿí

B: jâm sày

C: tà:ré:yò:⁵⁰

B: jâm dērⁿé·w

C: jâm sày

B: [ú kórò:jò] jâm dērⁿé·bà

C: jâm sày

B: [bà:s kâ:ⁿ] dērⁿé·rⁿí

C: jâm sày

B: tà:⇒ré

C: àwá:

B: b̄símílà

C: háyà wó:đi yà

B: [úsúrí wó]⇒ñ yě:rà:y

C: m̄h̄m̄

B: áywà ĩ: bē:n̄ kù⇒, [ðrⁿò kà:ⁿ] gó ní, ñǵú·rù yě ní, ðrⁿò kà:ⁿ ĩ: éwyè·w kù, [[kú kábà:r] [ú mâ:] b̄eré·y dè] jóró:y,

C: já:t̄i

B: ú: [nù díyⁿà] [jínjè sà·w]=∅ dé [ú: sà·w]=∅

C: jínjè ðyò·ná:m sâw=∅, [bē:n òrùm^bò:] [kú kày], [jínjè sà·w]=∅ [ú: sà·w]=∅, gà: d̄ò:, m̄andé gó ní, ...

B: wó:đi

C: ... b̄únúgòy yèy, [[m̄ă: lósò] ðimb̄iyí mù yà:↑] [[ní: lósò] ðimb̄iyí mù yà:],

B: wó:đi

C: [kú b̄únúgòy yèy kú], â: káwá·w kù,

B: wó:đi

C: [[ní: lósò] ðimb̄iyí mù kù, [píníwⁿú yà] [káwrá yèy] kàwà·bò

B: wó:đi

C: [né: kày] t̄ă:n lá:té:rè, áywà, áȳ·m áȳ·m yě ní, [ú ȳ:rà ñǵú] ú: [bē:n̄ nù:], [d̄âyⁿ ĩ: nù·w] [m̄andé â: gó·w],

B: n̄â:m

⁵⁰ Embellished variant of tà:ré. This particle ends one greeting sequence with C asking questions of B; B will now begin a reciprocal sequence.

C: [í kày] ñgú=m̄ júw⁵⁴

B: [[ð:dúró: kù yà=>], [kásárú kù yà=> yà⁵⁵] [[nàrná tùwⁿò↑] [bǒ: tùwⁿò]] gùyⁿbò bày
[kú yà] àṅyá=m̄ mà

C: áywà, ú: [bê:n nù:] ñgòy bú:w gâ, [kú kày] [jínjè sà-w↑] [ú: sà-w] kòy

B: [í kálà dè] [kò:n yâ: í nú-w dē:y⁵⁶]

S: wâ:y, [á má:] kárá:rè nà: ló-m̄ndò gùyⁿ, [[kárá:rè kù] kórò] ñjê:=Ø

C: kárá:rè kù, [í dē:] ú yì:rà-w ñgú=> [òròm^bó: pí:rè] kárá:rè kórò nú-jé-w tán, í [nù
ǎw-sò:ló-m̄]=m̄i:

B: árⁿà-m táṅgírè

C: [nú-m gùⁿ náy] lǎ-w [kò:n kâ:n] í ñnjírí-m bôy yâ: ñgò, kú=m̄ kárá:rè,

B: pá:mé-wⁿú-w

C: ǎháⁿ

B: [í kálà] í nú-w dēy, kára kù wò, [gǎm kù] yâ: dùwò-bò, gám kà:n ñnjírí-mà ònjò-m
yá=> dèrém ya=> ñnjírí-mà kù, [[bù: má:] [yúfi wò] yě ní] èwyè-bó wá

C: já:fi

B: [yúfi wò] yě ní bù: éwyé nǐ, áywà [érⁿé kù] [dèrém kù], dǎnnà-m=Ø bà, dǎnnà-m
yará-m yará-m yará-m ñnjírí ní↑, [[ólóy ló:lù ñgú] pí:rè] á síyé-w, [úfi wò] sóró á
lává-w, [[tórò kù] wò] yě ùró ní érⁿé káyⁿ nǐ, bòlò: kù érⁿé tǐn nǐ, [órⁿò kù]
éndēm=>, èsú bù: sánné, òrⁿò wará:yè èsú bù:

C: já:fi

B: [mǎnǐ: kù kálà dè] [òrⁿò éwyé jíyé-yè], hà: [ñgú kù] kú lát:té nǐ, áywà yâ: tèmberù
tùwⁿò:↑, á má-w↑, tàṅgày ñgú wó á dùwó-w kù↑, [ñnjírí ní], ló [á ónjò-m]
tèmbi, [ònjò-m kù] á témbù-w kù, áywà téréw=Ø wà, [á má:] órⁿò [kú dá:] yá
yì-sò-w wà, òrⁿò éwyé-yè kú dá: yá yì-sò-w wà, érⁿé gǔyⁿ nǐ, [ònjò-m kù yà] á
sá-w kù dè, [á dèrè] mà:, [núwⁿòy kày] [á dùwó-tí náy] ló-ré-y wá, [érⁿé mà:]
lèmdè, ó: wá, [bù: bú nè] [bù: bú nè] [bù: bú nè], [ònjò-m kù kálà] [ùsú
tùwⁿò-m] yará-m yará-m á yè-w kù dè, [érⁿé kálà] [órⁿò kù] yǐ, sèⁿ=> á tǐn-w kù,
[[á dèrè] mà:] á sá-w kù dè, [[érⁿé má:] téréw tégém bà] [òrⁿò èwyè èsú] [òrⁿò
érⁿé gǔyⁿ-rà-w kù], [á má: kálà] íyé yâ: dó-w wà, áywà ñgú ñây↑, ñnjírí ní [ùsú
tùwⁿò-m]↑, [â: yèy] yâ: yè-bà, yâ: bù: yé-rè↑, [dèrém kù] [á sé:dè] dùwó-tí:
kú=m̄ [kásárú nù-m]=Ø kú=m̄, [érⁿé sé:dè kù] yâ: tèmberù-wù, [[lò-y kù kòyⁿ]
gáⁿ-m̄ndò-y kòy], [érⁿé sé:dè kù] yâ: tèmberù-wù, hà: [kú ñây↑], [á sá-w] [órⁿò kù]
yàrí m̄bâyò: sùmòy m̄bâyò: wà, ñgú ñây↑, [órⁿò kù] hèwtè, [[kú dá:] ló] [â:
nǐnjè] â: bàrà-w kù dè, ñnjírí ní, áywà yě ní, úró cèwⁿè-bó, [úró cèwⁿé ní] yâ:
bù: bú nè, àwá lóyó-r-à:, kù-kòsú, kù-kòsú lóyó-r-à:, kúwó-tí: dé wòy, nǐ-tègírí:
sò-ló, héc!, [ñgú kày] dàyⁿ dà:yí-m wòy ñgò wà, [kú yà] [â: má:] dá:wò dòró
[ñgú dá:] ùrò-mí bá, [kú wáyàtù] [kú ñây], [òrⁿò ñgú nájànà:] [kùn-tàwrá:]=Ø
sóy, sùmòy ñgò, hà: [kú ñây] [kùn-tàwrá kù wò]↑, [yě ní] yâ: úró cèwⁿè-bà,
[cèwⁿé ní] bù: bú nè, yâ: kálà bèy, áywà wá:jíbì pèy pègè-r-á dé, pèy pègè-r-á dé
wòy, [[órⁿò kù] éwyè] nǔm bú-w wà, áywà wò⁵⁷ bé:rè dè, òrⁿ-dùró bóṅò á sá-w
kù dè, [kásárí bóṅò mà:], wá:jíbì pèy kù érⁿé=m̄ pégém bà kòy, sábu [[[órⁿò
lájê:] tǔlù] wò] [pèy érⁿé=m̄ pégém] bà, [[yàgùrò kà:n] írì gó céle ní bú-w]⁵⁸
sélle só-m, áywà [núwⁿòy kày] [áṅyà wò] bé:rè dè, [á má:] [[pèy kù] dù:] dújé:
wà, [dújé: wà] érⁿé gǔyⁿ nǐ, [nù díyⁿà] [áṅyà wò] bé:rè dè, [jǐyè náy nǐ]

⁵⁴ 1Sg possessor form.

⁵⁵ yà ‘also’ added to right conjunct.

⁵⁶ Pre-quotative particle.

⁵⁷ For [kú wó] ‘in that’ or the like.

⁵⁸ Not a possessor relative.

pégé·mè·nè wà kǒy↑, [úwⁿó wó] [ó^rnḍò gànjí·yè] wà [hâl ló wⁿḍnù^rú·m] bà,
 érⁿé=ñi yâ: gǎⁿ·yè wà, hâl [ḥgú dâ·yⁿ] dǒ·m bà, biyⁿi dúwó·yè wà, ìsè: kù má:] á
 já·m bèrè·m bà

C: já:tí

B: èsú bú·w wà, [á bór·ùrò ḥ] jâm bì·bérè·m dé wôy, [á kálà] [[kú kù] kù: dù:] dú·jê:
 wà, hà: ḥgú ñây, érⁿé kásá·rí yá·yĩ·m kù=ñ↑, [[yàsùmǒy tâ·yⁿ kù] wò], yâ:=ñ
 érⁿé pègè·bà

C: já:tí

B: [kú ñây=ñi]↑, bé:ñi bèrè éwyè, [íyè úsù kálà] [kú wó] bù·y

C: já:tí

B: ḥgú gáyⁿi: nù·y, [kú yà] [jínjè sà·w dé: ú kálà ú sà·w]

C: jínjè òyò·ná:m sà·w, áḥày=m

B: nâ:m

C: jínjè ì: sú:rè·y

B: àmí:m

D: á ná:wⁿ·rì·y kù gǔⁿ·w

C: òⁿhóⁿ, á ná:—, á ná:wⁿ·rì·y érⁿé gǔⁿ·w kù

B: é: kú äy dǒ·bò

C: háyà, á ná:wⁿ·rì·y érⁿé gǔⁿ·w kù

B: já:tí

C: háyà, kú kú=m

B: já:tí

C: [tùwⁿô·m kù má:] [ú yĩ·rà·w ḥgú] [kú tégé·m kù má:]

B: wó:ḍi

C: jòḥgú·m=∅ bà

B: jòḥgú·m=∅

C: jòḥgú·m

B: wó:ḍi

C: [érⁿé=m=ñi] kára:kíndě: kú=m

B: kára:kí·rí: kú=m, érⁿé=m jòḥgú·m=∅

C: é⇒

B: wó:ḍi, wó:ḍi

C: àm^bá kù yàsùmǒy=m, háyà [yǎ·r kóró:rè tán] [á ná:wⁿ·rì·y] wà

B: wó:ḍi

C: [[[á ná:wⁿ·rì·y kù] ñi: wò], íyè [kú dáwⁿà] kù yè:rè dè, áywà ñjê:=∅ kú=m,

[song:] íyè yàsùmǒy **úḥgú·ró:** wá

B: já:tí

C: [song:] kára:kíndě: úḥgú·ró: wá,
 [yá yǎ·y] [yá yèrè·y]
 kára:kíndě: úḥgú·ró: wá
 yàsùmǒy hà:hây wà
 yàsùmǒy hà:hây
 pùlò kòmó lè: [bón lè:] sá: kómò wà

B: já:tí, té: áḥày=m kòy, [[ḥgú gáyⁿi: té:] nù·y] [[nù díyⁿà kù] m^bô:] kú=ñ

C: [ḥgú gáyⁿi:] gĩ:ⁿbò

B: ìnšá:lâ:w éⁿé j̄iyèⁿ-m̄ [núwⁿòy kày]

D⁵⁹: ðrⁿò gǔⁿ·w̄, ðrⁿò gǔⁿ·w̄

B: nâ:m

D: áywà [mégé mégé [yǎ·m kù] dǔyó éⁿé=ñí [dàyⁿ kà:ⁿ] táŋgú·w̄] yàsùmòy kù,

B: wó:đĩ

D: áywà, nǔ·m yâ: nú:rè dè, [àwá kù]⁶⁰ kùwò·j̄iȳ·í:, kú númn^dó:rè ñí

B: wó:đĩ

D: áywà téréw=Ø wà, ìsê: [bû: kò:ⁿ]=Ø gǔⁿ·yè, bû:=m là↑, íyà [bû: má:] [[isê: kù] pírè], [núwⁿòy kày] [pěȳ pégé·m̄·nè] [nú:=ñí àwá kúwó j̄iyê:] [kò:ⁿ kâ:ⁿ nǔ: dē·w·yè] [bû: mání·m̄ nè] [[tǎ: ló·mà dè] mání·yè] [dùyⁿó·r̄ù mání·yè] [bû: bǔgùrú·m̄ nè], [kú ñây]=ñí [[á bô: mà:] dǔyô: gà] [[á kú:] wò] pégé·ȳ wá, yǎ gó:rè dé wôy, [á tíwè kù] yò·ȳ wá ìr̄é·r̄é·ȳ wá, [éⁿé má:] áŋày gùyⁿ wà↑,

B: já:tĩ já:tĩ pá:mé·wⁿû, té⇒ áŋày sèllè, [núwⁿòy kày] éⁿé j̄iyé jùwⁿ·m̄

D: kú=m̄

m̄^bâyô: [n] (is) claimed (by the first settler)

yàrú [n] sky

kóró [intr] (pond, well) dry up

phrase: yàrú kóró:rè the sky has dried up (=the rainy season is finished)
= yàrú gó:rè

àm^bá = m̄^bá [n] the other one (of a pair), the counterpart

ná:wⁿí [tr] visit (sb, place)

sú:ré [tr] (God) protect (sb)

tǎ:yⁿ [n] shed, stall

b̄iyⁿí [tr] cover (sth)

wⁿó·r̄·w̄ [adj] deep

dú: [n] load // charge

lá [tr] be the first to obtain or claim (sth)

pèyí: = pèȳ [n] carved wooden post (driven into ground inside or outside a house, to tie animals)

pégé [tr] drive in (nail, post)

pěȳ pégé [o+tr] a) drive a post into the ground; b) utter the sacred words (to ward off calamities)

těȳ [n] talk, speech, words

kùnù·táwrá = kùn·táwrá [n] flat rocky area, rocky shelf

dòró [used in combination with a following motion verb] shift position (e.g. on a mat);
move to another location

dòró dó [intr+intr] move away and arrive at (another location)

dá:wó [adv] a little syn ìllá

dà:yí [intr] be suitable, (garment) fit well (with dative for person)//convenir
dà:yí:rè

ñí:tègìr̄·í: [n] antidote for poison (e.g. snakebite), antivenin

héwté [tr] catch up with (sb); recuperate (lost or loaned property) <Ful

lémdé [intr plus dative] plead with (sb)

má [tr] make (bricks), in a mold or shaping by hand

ló:lù [n] valley (between inselberg ridges); bottom (of ravine)

sóró lǎwá [intr+intr] go down through between/among (things)

⁵⁹ Mamoudou Abdou Kagoye, born 1941.

⁶⁰ Subject of verbal noun, but here not treated as possessor.

	fiw ⁿ ɛy bír ^m i wò sóró lówá:rè ‘he went down through the trees’
júwò	[n] knowledge
má:bò	[n] a caste of griots
má:bà	[n] a patronymic
púméré, púmbéré	[n] ritual ground just outside village
bélé	[n] side, area
fi:râ:	[n] patronymic family name (clan name)
láté	[intr] (action) be performed <Ful
sáwrú	[tr] entrust (sth or sb, to sb)
sâw	[n, possessed] sth entrusted
káwá [intr]	become separated káwá:rà
kará	[tr] make a long incision in (belly of carcass, etc.)
	[intr] (man) be powerful (not have to put up with trouble from others)
héddé	[intr] stay (in a place) héddé:rè <Ful
	X hédde-rí ‘X is not staying (=has died)’

Beni Text 2005-2a.09

S: ðⁿhóⁿ lò·mâ^y⁶¹

B: áywà [[wá:lò yà⇒] [bé:nǐ yà⇒]] [[bǒ: tùwⁿó⇒↑] [nàrⁿá tùwⁿó↓]], áywà wàkàtù kà:ⁿ íyé yé:rè, [[[[[ⁿù ðíyⁿà] m^bó:] wó] î: núr-w, yá⇒⁶²] [kò:ⁿ ìlà î: júwó·m yá⇒]] cêm, [[wá:lò kù] wò] [[kàsà·m tíwé:rè wò] bé:rè dé], [àrⁿà·kúsú tǎ:n] ló lówá:rè dè, bǒrⁿó·mà dè cíyé·yè, árⁿà·m=Ø=ndá⇒ yǎ·m=Ø=ndà, [érⁿé lósò] wá:lè éⁿé jǐ·jòlú·m dèŋ wôy⁶³, mǎ:lí·yè, sǒ: ǎy·jê: dè, [súrú·bòŋgò: ǎy·jê: dè] [[nà kù·yó:] kò:ⁿ î: ùrⁿó·m=bé·w⁶⁴ kù kòyⁿ] kú=m, [ínjírí·mà dè] [[wá:lè kù]— ló·yè], [bò:yǐ·fiwé kù] yâ: [ùsú yèy], hâl ló·ló [ùsú tǎ:n]⁶⁵, î: ló:rè dè, nǎ: séwⁿé·yà⁶⁶, bǐr séwⁿé·yà, pèré séwⁿé·yà, éwⁿèy jé·yè [hâl ló bá·m], áywà [nǔ·m wôy] [dàyⁿ á jórⁿ·m gáyⁿi:] ñé·m, hâl ló·ló ùsú tǎ:n dǎ·m, [ínjírí·y dè] ñgúrù yè·y, ñgúrù yè:rè·y gáyⁿi: bé:rè dè, ñgúrù kálà, [nù ðíyⁿà èsú·m] má⇒ hónò [kàsà·m tùm], yà·yá:rè dè, [[bú: kálà] ló àyú·w dè], àrⁿà·kúsú tǎ:n dèŋ wôy, â:⇒n dànigí·m tǐn·m bé·yè, ló [àrⁿá tǎ:n kù] híbbé:rè dè, [bòrⁿó·mà dè] cíyé·yè, [ǎy·jê: dè] débé:rè tómbòrù [nù kâ:ⁿ] lòsò: césǐ·m dèŋ wôy, [[kò:ⁿ ùrⁿó·yè dèⁿ wôy] ñày] [ínjírí·mà dè] [bè:nǐ ñgúrù]⁶⁷ yé·yè, ñgúrù bú: yè:rè dé wôy, nǎ: séwⁿé·yà↑, bǐr séwⁿé·yà↑, pèré séwⁿé·yà↑, éwⁿèy, ñé:rⁿé kày, ùsú·ùsú tǎ:n, dàmb·í: ló·m·ndò, [bǐrígé·mà dè] [bò:yǐ·fiwé kù], àŋà·y ínjírí·mà dè ló·yè, àŋà·y=ñ [í: bú nè] [í: bú nè] [í: bú nè] [íyé yè [ádúná nùm] yè nú nǐ, áywà [bò:yǐ·fiwé kù↑], [kú=ñ kày] [núwⁿòy kày] dùwó·tí·y, gà: wá:jí·bǐ [[nù èsú·m] tíwé:rè dè] [íyé úsú kálà] tǔ:⇒nǐ dùwó sò·lò·y, [[bǒ: tùwⁿó] [nàrⁿá tùwⁿó]], hà: jǐyé·tí·y wá

bǐrígé [intr] (people, animals) hustle and bustle

híbbé [intr] be complete(d)

àrⁿà·kúsú = àrⁿà·gúsú [n] year

⁶¹ Plural hortative (speaker and two or more others).

⁶² Delayed conjunction yá⇒ as the speaker decides to add a second conjunct.

⁶³ Variant of dàŋ wôy ‘all’.

⁶⁴ Relative clause based on verb with =bè ‘used to’. Definite kù follows the participle.

⁶⁵ Sentence is not completed. Could be completed by adding bè·y ‘we remained’.

⁶⁶ -yà, variant of 3PL imperfective -yè.

⁶⁷ ñgúrù ‘here’ as adjective, forcing L-tone on the preceding noun.

Beni Text 2005-2b.01

B: ðⁿhóⁿ, [núwⁿòy kày↑] [kò:ⁿ kà:ⁿ í: jòròsòw dé↑, [[kàbà:r kà:ⁿ— [káyⁿ ní] [dàyⁿ [[í: kù:] jàm] í: bèrè-w] [kábâ:r=ni núwⁿòy ká:ⁿrà:y], kú=m àngú=m↑, [íyé yé-rè] [í: nù ðiyⁿà] lówá-mà, áywà, gùlò wó, nù:=ni yá mára-yè=bà:, ànsá:rà yè=ni [gùlò kù] gó:y, [[[kú í: gó-w] tùlù] wò], [í: wòy] mò:lú bú túnó↑⁶⁸, áywà yè ni↑, [[gãm bóηò bè↑], yé-mà dè↑] [nù:=ni wó-mà dè] ló jáy jàyà-w-yè, áywà [kú wákátù kù] marpâ: ηgò, kùbùkùbù, kú=m bù

D: sàmbâ:

B: sàmbâ:, kú=m bù, bèrè-àtów, kú=m bù, ηgúrù bú: bàrá-mà dè, ló [wàyàdúgù tùm] ló-mà dè, jàyà-w-yà [[dé:dúgù tùm] ló-mà dè], jàyà-w-yà, tíwérè-w dé⇒↑, kú=m, [píníwⁿú yé:rè-w dè↑] kú=m, áywà bú: [gãm bóηò bè] jáyá-mà, hâl bármé-mà, gàmbú [[nà: tùwⁿò:] ηgò] yè-bà, [[lòsò tùwⁿò:] ηgò] yè-bà, [bù: [gãm bóηò bè] tòsò: bèrè-mà↑] [gãm bóηò bè] tòsò: bèl-á, áywà hâl [áy ní] [íyé yè ni↑], íyé [kú kày] wá:jíbi, sárú-úsù ú jòlò-tí-yà gáyⁿi: bé:rè dé wòy, tòsò: yá bú, [[nù kâ:ⁿm] lǒ-y jórò-m] usù síyé:rè mè:⁶⁹, íyé—, áywà bérèmbò, áywà⁷⁰ [sòdà:sú kù] bèrè-wú-m-ndò, ηgú gáyⁿi: lát:é-sò-w, áywà tēy jínjè sà-w dè ú sà-w, D

D: áywà àhày=m=ni, [íyé kálà] wá:jíbi fillá:hí, àhámdufillá:hí, érⁿé⇒, [frá:ns kù] [érⁿé kálà] [í: mà:] yè ní, [tùlú wó] màyní-w, ηjè:=Ø, jìré: núwⁿòy [dàyⁿ kà:ⁿ] érⁿé— [dàyⁿ B érⁿé tégè-w gáyⁿi:] [àhày té⇒ bù kòy], í:=ni gùlò gáyⁿi: wó-mà dè ló-mà dè [í: nù:=ni] ày-mà dè tíyé-yè, sàbù dè gúⁿ-mà [sé:kù má:] ηgúrù [nù: té:mdérè súyòyⁿ-súyⁿòy] [ná tà:n] tùm bàrá ní] sîlè gùyⁿ-bò

B: wó:di

D: [kú ñây=ni] [í:=ni áy ní] [[í: ñnirⁿi:] ló ñàngùrù dùwò-bò] [[í: [nù: jéwⁿè-yè]=Ø] kùní], áywà [[kú tùlù] wò] ni⇒, érⁿé sé:kù pú:tè [ínjírí ní] á yè-w⇒, áywà [núwⁿòy kày] [dò: kù má:] á=ñ bári-y wà, á bār tí: de⇒, [á má:] [núwⁿòy kày] dáyⁿ bú: [m^bâ: gáyⁿi:] bú: dúwò-m bà, érⁿé=ni bàr-bò↑, érⁿé [sé:kù ñjé gùⁿ-bò] érⁿé [sé:kù á:mádù kù]=ñ gòlò-bò, áywà kú kù bú: gòlò-w kù, [tùlú wó] sé:kù [érⁿé yà] [núwⁿòy kày] [ñjé gùⁿ-w] mò:ðibò sé:kù tíjá:ni↑, á:má tíjá:ní [érⁿé kày↑], [ñjé gùⁿ-w] [nù-m bôy] [dàyⁿ [á m^bâ:] érim gáyⁿi:], í:=n dùwò, [[kú ní:] wò] [àrsilà:mà: kù] [í: mà:] pàηgá gàⁿ-ní

B: já:tí

D: áywà, [dàlí:dàlí: kù] àhày té⇒ bù, gà: [érⁿé ànsá:rà-m kù] [[érⁿé yà] [tùlú wó] yè ní], sé:kù ñjé gùⁿ-w mà sé:kù=ni gòlò, pú:tè=ñ gòlò, ànsá:rà-m kù, pú:tè=ñ [érⁿé yà] á gòlò-w gò⁷¹, [érⁿé yà] [[á kù:] ñây] yè èwyè↑, [tùlú wó] yè ní, áywà [[í: [nù gùnù] kú=ñ] dá:wó dè:r-wú-w] gà:↑, [tùlú wó] yè ní, íyà í:=ni sù:rⁿ-wí

B: jâm [í: mà:] ni

D: [sù:rⁿú ní] [jâm [í: mà:] ni], [àhày bú⇒ túnó] [í:=ni dá:wó [kò:ⁿ kà:ⁿ] bà:lí ní], érⁿé káyⁿ ni, [bù: yà] dāwⁿá â: yí-w kù↑, [â: kù:] góⁿó-yè gùyⁿ-bò, [[bù: kù:] gòrⁿò kù]⁷² [kò:ⁿ kà:ⁿ kù] dāⁿ wòy tábbíde⁷³, [áywà góⁿó-m nè] [hâ: bú: dùwò-tí-yà dè] [[[bù: má:] ùrò-dù: góⁿó-m-nè] gùyⁿ-bò] [[â: má:] góⁿó-yè] wà, áywà ηjè:=Ø [bù:

⁶⁸ Variant of tíném. Also attested as túnóm.

⁶⁹ French *mais* ‘but’.

⁷⁰ This áywà is superfluous. bèrèmbò ‘freely, haphazardly’ belongs with the following phrase.

⁷¹ gò here is a variant of kù at the end of a subordinated clause.

⁷² Demonstrative kú preceded by tone-dropped cognate nominal (góⁿò). 3Sg counterpart: [[érⁿé kù:] gòrⁿò kù].

⁷³ This word is not understood by other speakers. It probably comes from an Arabic word meaning ‘fix, settle (an issue)’.

mà:] nǐnjé tùwⁿó·tùwⁿó [bû: mà:] ùsùrù·bó, gǐgóró ùsùrù·bó dô:—, dð:òròsú bû:— éⁿé cè:rǐ, [sùŋgǒy ùsùrù·bò] [dð:òròsú cè:r·bò], mùrⁿú ùsùrǐ, [dð:òròsú cè:r·bò], [kò:ⁿ ñgú]≡m̄≡bày kò:ⁿ74— tá: ùsùrù·bò, gùsù·tá: cè:r·bò, áywà úró cèm·bôy áy cè:r·bò, gô: ùsùrù·bò, gò:pèrǐ: áy cè:r·bò, [[kù dàⁿ wôy] áñày káyⁿ nǐ] [yě ní] [núwⁿòy kày], áywà góⁿ·s·yè bû: **gú nè**75, [ànsá:rá·m yě ní] [núwⁿòy kày] [ñjê≡Ø gúⁿ·w dé wôy] [éⁿé frá:ⁿsǐ], [éndépándàm⁷⁶ [[éⁿé nâ:] wò] áy ní] [ǐ: mà:]77— [ǐ: kù:]— [ñjê≡Ø gúⁿ·w dè]78 bèrè·y éⁿé **gú nè**, [kú ñây] [nú né⁷⁹] [ñjé gúⁿ·w dè] [[[ǐ: kù:] ñây] ǐ: éwyé·w kù] kú≡m̄, [[íyè dàyⁿ ǐ: bù·w] ń]80 kú≡m̄, [[nù là só·m] yá bú dé] áyǐ·y, [tèy gùr·w] [nù tùwⁿó·m sày] tégè·m̄ **túnó** bé·m̄·ndò

B: já:tǐ, nâ:m, *coupe!*

dàlí:dàlí: [n] (obscure word, perhaps:)

gǐgóró [n] (any) hat

dð:òròsú [n] traditional Dogon clothing (with locally woven cotton cloth)

gòⁿ·s [tr] be capable of (with NP or verbal-noun phrase)

kú: gòⁿ·s [o+tr] take charge of, take responsibility for

góⁿ·ò [n] capability, being capable (of sth)

nù gúnú·m, Pl nù gúnú[n+adj] old people

àrsǐlâ:mǎ: [n] Islam

àrsǐlâ·m, Pl àrsǐlâ:

m̄^bâ: [n] (sb's) wish, what (sb) wants

m̄^bá:y [tr] desire, wish (sth)

lá:té [intr] (event) take place

màyní [intr] do good deeds màyní:rè

sòdà:sú·m [n] soldier; armed forces, military service <It *soldato*

bérèmbò = m̄^bá:sà [adv] in any fashion, regardless, haphazardly, freely, in vain

síyé [intr] (day) break (subject is ùsú)

máré [tr] keep (domestic animals, slaves) // garder <Ful

kábâ:r [n] news, information, history

sáru·úsù [n] military and police service (soldiers, gendarmes, police, presidential guards).
< Fr. *service*.

Beni Text 2005-2b.02

B: áywà, dàyⁿ kà:ⁿ [nà kùyó:] lává·w dé⇒, ǐ: ònjòy kú, áywà [dð:·bà:]isê:≡Ø, [ádúnó kù] nǐ: [ñgú bà:] kálà jò:râ=bá=b·â:81 [kú ñây], áywà nù [òrⁿ·s: árⁿ·à·m]

74 Complete as: [kò:ⁿ ñgú]≡m̄≡bày [kò:ⁿ bû: ùsùrù·lí: wò: wôy] ñgò 'it's this thing, there was nothing that they did not ask about.' This would normally come at the end of the list. Halfway through this passage, the speaker realized that the list was not yet complete and broke off.

75 Variant of gú nǐ.

76 Fr. *indépendance*.

77 IPl Dative, apparently the indirect object of 'he was saying' (éⁿé gǔyⁿ nè)

78 'What would you-Sg say it was?' inserted as parenthesis in the larger sentence. [ǐ: kù:] is logically bracketed with bèrè·y, i.e. '(he told) us to take (charge of) ourselves.'

79 Variant of ní.

80 The demonstrative ń (= ñgú) follows the participle but has scope over the relativized noun: 'this way (in which) we are today'. The participle (elsewhere bú·w) drops tones before the demonstrative.

81 Repeated (by another speaker) below as jò:râ=b·â:

tàngĩ-rír-m wôy, [ɲgúr-rù gò náy] [à:m^bá: tùm] ló béré-m-ndò⁸², [ɲgúr-rù gò náy] hónò dúwánsán tùm ló béré-m-ndò, ɲjé=m⁸³ kú=m, púlò-bõw báyⁿ-bà⁸⁴

D: nú: ɲgú bà: yùrò-rá=b-â:

B: [nú: kù] èsí:⁸⁵, áywà [bú: hàkìlè] sàlá bú:⁸⁶, [kú yéy-nè kálà bè⇒], árⁿ-à-m=Ø=ndá⇒↑ yǎ-m=Ø=ndá↓, [ðrⁿó: bíré sày] bíré-yè [bù: dàⁿ wôy], [bíré wó] ló-yè gáyⁿ⇒ bérè dé wôy, [[yítê: yà⇒], [ð:rò-gú-yè yà⇒], [kò:ⁿ kú múrⁿù dèⁿ wôy]] úrò dùwó-tí-mà dè [ínjírí-mà dè] [[bíré kù] wò] ló-yè, áywà [bíré wó] bú: ló:rè dè↑, bògù-bògú yá b-è:ⁿ, í: [bú: mà:] púlò-bõw, púlò-bõw gú:ⁿy, bú: kù, [bú: gàm bõṅò bè] sò: yá s-è:ⁿ, [bú: gàm bõṅò bè kálà] [sàmbà:⇒Ø=rá dé] [kò:ⁿ lǎ-w] sè-nè, [là:rà: yě] bá:rà-bá:rà-bá:rà⁸⁷ bú: káⁿ-m-nè↑, árⁿà, [nú nínáy bú:] úrò ñé=rá:↑, [yítê: bèré-j-â: dè] wó-yà, [[[sò: kù] mánĩ:] wò] náyⁿ-yà, jí jé-mà dè, [[bùrúgù tùm] ló] tíyè-yè

D: [[m^bò: kù] wò] jègèrè músó-yè

B: [[bùrúgù tùm] ló] bú: tíyè-tí: dè, [bú: yà] [kú kù=ñ] éwé éwé éwé m̀: lú-mà dè, [[ànsà:rà ònjòy] wó] jòlò-yè, [kú dá:] bú: tíyè-tí: dè, [batò: wò] bú: =ñì bàrá gǎⁿ-mà dè, [bú: kálà bè] íyà ãy-mà dè, jírè: jòlò-yè, gùlò:⇒Ø-bá, [kú dá:] ló tíyè-yè, hál bú: káⁿ-m nè, hál bú: káⁿ-m nè, áywà [àdùnò érim] yè, [[àdùnò érim] yè ní] [kú káyⁿ ñì↑], [[kú túlù] wò] gó-m-nè mà:ñì-bà, [[kú wó] kày] bú: gòlò-bá kòy, [[kú dúmdò: kù] íyè yè ní↑], [àrsè: gúrù wò=ñì⁸⁸] là:tè-bà, púlò: kù, kú=ñì=ñì [bú: bìrè]=Ø, tèy áyà⁸⁹

D: bú: bàrà, [púlò-m kày], [púlò-m kày] [púlò-m=Ø=ñì], [í: wôy kày] [í: dàⁿ wôy] [gùsú-jéwⁿè]=Ø [bò: tùwⁿó] [nàrⁿá tùwⁿó] [púlò-m dé⇒] jàmbà-jàmbú-m=Ø, [jàmbá gǎⁿ-yè=b-à:] [B núwⁿòy yè dàyⁿ tègè ɲgú]⁹⁰ gáyⁿ⇒, ànyà té⇒ bù, púlò: [bú: kày], bíré bíré-m-nè, [àrsè:bèré-y gǎⁿ-mà dè] [[â: kù:] wò] kòrú kóró gǎⁿ-mà dè, ló yìlìwé yìlìwé, nú:=ñì wó wó⁹¹, ɲáyⁿi: sày í:=ñì káⁿ-m tìném í:=ñì dè:wú-yè=b-à:, [í: nù:] [[[kú sàbà:bù] ñì:] wò], òrⁿò ló-yè dè kálà, àtéwrù éw-ré-yè, àtéwrù éw-ré-tí-yà dè, [púlò: kù] [sò: ñây] òrⁿò bú: sár—

S: [àtéwrù kù] ɲjè:⇒Ø

D: [àtéwrù=Ø dè] góⁿyà, gòyⁿ-i: gòyⁿ-i-m, òⁿhóⁿ àtéwrù gòyⁿ-i: gòyⁿ-i-m=Ø

B: gárdíñê:⁹²

D: gárdíñê:, àtéwrù éw-ré-tí-yà dé wôy, bíré bú: bíré-m dè, bú: [sò: ñây] mà⇒ [yá dá:]⁹³ [òrⁿò dàⁿ wôy] sàrà:rà: dé wôy, bú: [tù: mà:]— [àtéwrù bõṅò mù:] tégè-m, [kú ñây] ín-jírí-mà dè↑, [púlò: kù] [tùlù wó] sérè bèré yòyó-rà: dé wôy, bú:⁹⁴

⁸² Can also be expressed in this context as béré-m-ndò=bè:

⁸³ More often ɲjè:⇒Ø ‘what is it?’

⁸⁴ Predicative form of báyⁿ ‘many’, with 3Pl subject. Negation: báyⁿ-rà-bò ‘they were not numerous’.

⁸⁵ èsí: ‘very’ (adverb) has scope over sàlá ‘small’.

⁸⁶ Negative counterpart: sàlà-rá. Past forms: positive sàlá=bè:, negative sàlà-rá=bè:

⁸⁷ Normally bàrà-bá:rà without a further iteration.

⁸⁸ The clitic =ñì is optional here (after a PP). Locative postposition wò is added in this phrase to a plural agentive ‘robber, thief’ with the object of theft as possessor. Singular counterpart: [àrsè: gúrù-m bò=ñì] là:tè.

⁸⁹ Imperative singular (< ãy). Likewise bàrá ‘help!’ (< bàrí) just below.

⁹⁰ Manner relative clause with demonstrative ɲgú. Cf. (without the demonstrative) [B núwⁿòy yè dàyⁿ tégè-w].

⁹¹ The second wó ‘take’ has lower pitch than the first.

⁹² Fr *gardien*. The form (common in languages of the zone) may have been distorted by confusion with Fr *jardinier* ‘gardener’.

⁹³ yá dá: ‘there’.

⁹⁴ Direct object (Fulbe).

đimbiyí ló·mà dè, dò·m kày, [gùlò·m=∅ gù náy] [púlò·m bèrè·jê: dè] mārè·nè·ndò, [lò·mà dè] gǔ: jiyé·mà mà⇒↑, áywà [ñjé mà gǔⁿ·w dè]⁹⁵ bú:— tá jiyé·mà mà↓, [súyó jiyé·mà dè] jisé tí·yè⁹⁶, [púlò: kù] [bú: yà]⁹⁷ bèrè·jâ: dè, jòlò·mà dè tíyè·yè, áywà ñâyⁿ=mè=ní káyⁿ·yè=bà: gù·yⁿ·bò, áywà né: kày, [tèy gǔ:·w kù]=mè [lá·w ú yá só·w dé] [dá:wó gǎyⁿ·y]

I: hà: núwⁿòy ñgú kú=mè

S: hà: núwⁿòy [nù bú:] bèrè·jâ: dè, [[ám bè]:⁹⁸ mà:] jòlò·yè=bà:

B: bú:—

D: [américain dá:], gǎm [yá dá:] jòlò·mà dè, [ànsá:rà ónjòy dá:] jòlò·tí·yà dè, *américain* núwⁿòy [nigrò: dè] [nigrò: dè] [nù jèwⁿè] bú: gí:ⁿ·rà bú:⁹⁹

B [overlapping]: [nègrò: bú: gí:ⁿ·rà kù bú:] [áñày tí·yéy¹⁰⁰ kù] bú:=mè

D: [kú kù yà⇒] kòmbó¹⁰¹, [núwⁿòy kày] [ñjê:=∅ mà gǔⁿ·w dè] [tá·yè gǔyⁿ ní] [[yá dá:] jóló nǐ] [bú: káyⁿ nè], gǎmbú [[kòmbó kù] dùwⁿó:rè nǐ], [[nù gám] mà nà:] [gǎmbú kù], [ñjê:=∅ mà gǔⁿ·w dè] [yá dá:] [Amérique kù dá:] [yá dá:] [yá dá:] [yá dá:] wàsà·bó↑, [gǎm kálà] núwⁿòy [ñjé gǔⁿ·w mà gǔⁿ·w dè] í: [Afrique pìrè], Libéria gù ní, núwⁿòy [ñjé gǔⁿ·w dè] *Monrovia*, [[[kú sùmòy kù] wò] jê: nǐ] [yâ:=n bú:=ní éw·ré dùwò·bò], gírⁿà, [[kú ní:] wò] bú:, [ànsá:rà kù] bú: là:mè·rá wá, [kòmbó dùwⁿó:rè nǐ] [bú: kày] áñày bú: èw·rè·bò, kú=mè *libéré* kú=mè *Libé*— [ñjê:=∅ mà] [Libéria kù], yâ: áñày=ní bú: éw·ré dùwò·bò

B: já:tí

D: òⁿhóⁿ

B: *l'histoire*—

D: já:tí, [*l'histoire* kù] [núwⁿòy kày] [í:— nú·rà·w kù] ñây⇒=∅ [í: mà:]— [í: nù gùnù] ñây⇒=∅ [í: mà:] píllé:rà·w·bó wá

B: hà: jiyé·tí

píllé [tr] recount, narrate (a story)

kòmbó [n] war

kòmbó tá- ‘fight a war’

góyⁿà, Pl góyⁿà·ni [n] guard, watchman

gǔyⁿ [tr] stand guard over (house, field with ripening grain)

ùrò·gǔyⁿ·f·m (‘úm), Pl ùrò·gǔyⁿ·ú ‘watchman, one who stands guard at a house; a circumcision novice who remains in the circumcision house (to ward off sorcerers) when the others are away’

éw·ré [tr] have (sb) sit, place (sb, sth, in a place)

kòrú kóró [o+tr] tell a lie, say a falsehood

[X wò] kòrú kóró gǎyⁿ ‘tell a falsehood about X’

jàmbá jàmbú [n+tr] betray (sb), behave dishonestly toward (sb)

⁹⁵ The full form of this common parenthetical (suspense-building and audience-involving) expression is [[ñjé gǔⁿ·w mà] [gǔⁿ·w dè]] ‘what would you say if you said it?’

⁹⁶ Ends in verb tí ‘send’. 3Sg subject counterpart: [súyó jiyé·w dè] jisé tí·m.

⁹⁷ 3Pl here refers to Fulbe.

⁹⁸ Pl of ám ‘who?’, followed by Dative postposition.

⁹⁹ Object relative clause with ‘the black people’ as head NP, and with (referentially vague) 3Pl subject. The 3Pl bú: before the participle is the subject pronominal. The Pl bú: following the participle is in definite function, with scope over the head NP ‘black people’. The equivalent with a singular head NP would be ... [nù jèwⁿè] bú: gí:ⁿ·rà·m kù.

¹⁰⁰ Variant pronunciation of passive tíyè·yéy ‘be sold’.

¹⁰¹ kòmbó ‘war’ seems to be preposed topic, but it is then treated as object of tá- ‘shoot’ (the combination means ‘fight a war’).

- í jàmbú·fí: he betrayed me
 àrsè·gùró [n] livestock rustling, theft of livestock
 àrsè: gùrù·m [n] thief of livestock Pl àrsè·gùrù
 alternative (compound form): àrsè·gùrú·m, Pl àrsè·gùrú
 lá:té [tr] become lá:té·rè <Ful
 gùrú·m lá:té·rè he/she became a thief
 gùró [tr] steal
 gùlō·m [n] slave, Pl gùlō
 jǐjè: ló [adv+intr] go with
 X=ñ jǐjè: ló·rè 'he went with (=took along) X'
 X=ñ jǐjè: ló·r·à: 'they went with X'
 X=ñ jǐjè: lò·rí 'he didn't go with X'
 X=ñ jǐjè: lò·r·á 'they didn't go with X'
 jí jé·mà dè (3Pl), jí jé·w dè
 náyⁿ [tr] put (sb, sth) up (on sth), e.g. tea kettle on burner, person on horseback
 ñé [intr] (3Pl) not be (somewhere), optional 3Pl counterpart of ñgò
 úrò ñé·bó 'they are not in the house' = úrò ñgò·bó
 negation of úrò yá b·è:ⁿ 'they are in the house'
 cf. úrò b·è·m·nè 'they will not be in the house'
 pùlò·bōw·m [n] marauding Fulbe, Fulbe raider (of the old days), Pl pùlò·bōw
 bògú bòyó [n+tr] carry out a raid (on a village)
 bògù·bògú·m [agentive] raider, Pl bògù·bògú
 ò:rò·gú·m [n] sick person, Pl ò:rò·gú·yè
 mùrⁿú [n] the likes of, one similar to (sb, sth) // le semblable de (qn, qch)
 hákílè [n] mental activity, imagination
 hákílè gǎyⁿ [o+tr] pay attention
 báyⁿ⇒ many
 jǐ·jê: báyⁿ⇒ 'many flies'
 ònjóy [n] territory
 dò·bâ·m \ \ dò·bâ: [n] pauper

Beni Text 2005-2b.03

- S: àrsìlà:mà:kú [ú: ìsè:] [àṅây ñây] yè
 B: àrsìlà:mà:kú [á yě·y] [[pàṅá ñây] yè], [[pàṅá ñây] yè]
 S: [pàṅá ñây], àṅây yè
 B [overlapping]: jólò·y, jólò·y mà, áywà [nú: kù dèⁿ wôy↑], tó:rù, kú=m [bú: bǐrè=b·è]
 D: òmdó
 B: òmdó, kú=m yóyó·yè=b·à:, bú: yóyó·m·nè↑, éⁿé ãm kú=m jê:, [[[pùlò: àrⁿà kà:ⁿ]
 àrsìlà:mà:kú jè·m kù] ínĩⁿ·i:] júwó·w, hù:đi úmbárù má⇒ ãm=Ø
 D: sé:kù á:mádù=m
 B: sé:kù á:mádù=m, sé:kù á:mádù=m, [isê: wò] yè·rè dè, mísí:dè, dí:dè·r·á témbú·jê:
 gáyⁿ⇒ bérè dé wôy, áywà jâm nàⁿ·wⁿ·ú·m·ndò↑, séy bú: séyí·wú·m, bú:
 júkké·m, kú=m [kò:ⁿ kà:ⁿ] tósí·yà, píníwⁿú ní↑, [tó:rù gáyⁿ⇒] òrⁿò á yí·jé·w wôy
 kálà, [lò·w dè] [kú=ñ súyó dàrú·m], súyó dǎr fí: dé wôy, [isê: kù mà:] [[bú: mà:]
 élé·ré·w mà⇒], [èrī·m=ñdá má] úsúrú·m, èrī·m=ñdá gǔⁿ·w dé wôy, bònó ú:ñ
 cé:rú·m↑, érí·m gǔyⁿ·tú·w dé wôy, mísí:dè yâ:, [isê: kù wò] cé:lé dúwó·m, hâl [í:
 ìsè: ñgú] [mìsì:dè kùyó:], núwⁿòy↑, [[yâtôm hámadù] mà:] ú ló·m dè, [òrⁿò

kú=̀n] [bédá:rù ùrò kù] [órnò kù=̀n], mìsì:dè kù:yó: kù, yâ:=̀n¹⁰² èwrè:bá wá, yá pá:mé:w, ñgúrù á gó:w kálà↑, píníwⁿ ìsè: ló á témbú:w wôy, táwà ú: nò-wⁿú-m̀ndò, táwà, hámpé:wú-m̀ndò, [bàngìyì náy]=̀ndá dé, táwà bèré hámpé:wú-m̀ndò, [táwà ú hámpé:m nè] yíjâ: dé wôy, jâm [ú mâ:] nàⁿà-wⁿú-m̀nè, [píníwⁿ ní] [ú ìsè: kú]=̀n [mísì:rè òdàw]r-á, [kú kálà dè] [jâm nàⁿà-wⁿú-m̀nè], hà [ñgú gây=̀], [í: kày] [kò:ⁿ í: nú:w wò], [dì:nà kù:yó: kù kày] [érⁿé=̀m jê: mà:nú:só:y, [jínjè sà:w dè] [ú sà:w]

D: ànyà=m̀=̀nì, [[sé:kù á:mádù] ànyà yè ní] [[í: nù gùnù=̀nì kálà] [ànyà yè ní] ñgúrù yè tèmbì], [yè ní] [dàwⁿá kù] [í: nù gùnù kù] [bù: yà] [nú: yèy] [nú: tá:n] gâyⁿ⇒ [gó yìlìwé [tíní ní] bù: káyⁿ nì], òⁿhóⁿ [[àdí:nà kù] ósù kù] [òsù téréw]¹⁰³ yìbó, [ànyà ñây] [bù: yà] jànggè-bó, [jànggè ní] â: bá:w kù, [téréw kù] â: yí:w kù, [bù: yà] ìnjírì yè-bó↑, [[í: ìsè: kù] nú: kù=̀n] pàm̀m̀nè-bó, bù: pàm̀m̀iné nì, [í: nù: kù yà] jànggè-bó⇒, [dàwⁿá kù] yìbó, kù=̀m̀ àdí:nátù ìslá:mù, àrsilà:mà:kù dí:nà òsù, kù=̀m̀=̀nì í:=̀nì cè:rù-bó, [íyè úsù kálà] [í: kày] núwⁿòy, wá:jíbì líllâ:y kù=̀m̀ jànggè:rà:y, jìrè: dàyⁿ í: nú:w kày, hâl è⇒¹⁰⁴, gìrè: gìrè: gìrè: gìrè: [[àⁿà-gúsú té:médérè] jìrè], àrsilà:— [í: nù gùnù] [àrsilà:mà:kù wó] bù: nú:w, àywà í: núwⁿòy kù=̀m̀ wó:só:y, [íyè kálà] [kù wó]=̀nì wó:só:y, kù=̀m̀ hó:lé:só:y↑, àywà [ñjé gùⁿ-w mà gùⁿ-w dè] kù=̀m̀ kálà òmbá:y, àrsilà:mà:kù [í: mà:] ñây=̀nì yè, nâ:m

[inaudible whispered discussion]

D: nâ:m, [bê:n àrsilà:mà:kù [nù kà:ⁿ] jé-m̀] [í: nú-m̀ kày], [í: té:rⁿè]=̀∅ àkìlé gùⁿ-yè

B: àkìlé

D: àkìlé, [àkìlé kù] érⁿé=̀m̀=̀nì⇒, [ñjé gùⁿ-w dè] [kù:yó: kày] [[í: mà:] ìnjírì [bê:n pìrè] jê: kòy] [[ànyà kày] nù:y], [[í: kù:] ñây], [á má:] [í: kày] [[í: kù:] ñây], [kù pìrè] í: nàⁿà-bó, [gò ní] ànyà tèmbì:y, gà: [[í: [nù gùnù]] m̀^bò:] wò] àkìlé=̀m̀ jê: ànyà nù:y, érⁿé=̀m̀ [jê: nì] í:=̀nì pàm̀m̀nè gùyⁿ-bò

S: àcìlé [ànyà ñây] àrsilà:mà:kù jê:

D: [àrsilà:mà: kù]—

S: [ànyà káyⁿ ní] kù=̀n jê:

D: érⁿé [àrsilà:mà: kù], érⁿé yà, [núwⁿòy kày], [sé:kù á:mádù— cìwèrù] á nùⁿ-w, [kù ñây] [píníwⁿ ní] [érⁿé kálà] [ñjé gùⁿ-w mà gùⁿ-w dè] [bù: ló ñ] á pá:mé:w kù, àywà [[á kù:] ñây] nú:, [[á yítè:] gòlò ní kálà] [àrsilà:mà:kù kù] jànggìnè, [jànggè dògùrù â: bá:w kù ñây] [bê:n yè ní] sàygì-bó wá

B: [érⁿé kù] bàñàgàrá=̀nì bú=b-ê:

D: já:tí

B: àkìlé kù

D: nâ:m

B: bàñàgàrá bé: ní, ...

D: já:tí

B: [àrsilà:mà:kù kù] yâ:=̀nì bà

D: nâ:m

B: bàñàgàrá

D: já:tí

¹⁰² yâ:=̀n ‘there’ (focus form) resumes [órnò kù=̀n] ‘that place’ (focus).

¹⁰³ òsù-téréw ‘true path, path of truth’. In form, a compound with ‘path’ (unexpectedly) as compound initial, hence literally ‘path-truth’.

¹⁰⁴ è⇒ here is not a “real” word, just an vocalization extending hâl ‘until, up to’.

B: hà: [kú dímbá-w wó], [bè:nǐ ñgúrù] yè, ñgúrù [kú kù] dímbá-w wó kálà, [àrsilà:mà:kú kù], [â:¹⁰⁵ dàⁿ wôy] kú dímbiyí-m bá, [kú wó kálà] yě m^bò: kàwà, hâl [tũ: ñây kálà] jàyà-bá,

D: là:r-bó

B: là:r-bá, hâl [tũ: ñây] là:r-bà, áywà [ká·m tíném] [ká·m tíném] [jínjè òyò·ná:m] [[á báwdò] ñây↑], ...

D: bú:=nǐ bàrú·m̀

B: ... [bú:=nǐ bàr ní], [nù jó: kù wôy] yè ní, áywà [[érⁿé bô:¹⁰⁶ wò] nù·bà, kú dímbá-w wó↑, í: gâmbú=nǐ kây↑, àrsilà:mà:kú [kú pí·rè] í:=nǐ nà·rⁿà·bá, [íyè kálà] [kú pí·rè] bù·y, jínjè [í: àrsilà:mà:kù] jìrè: jó·lò·y

D: á:mí:

nǔ [intr, tr] hear

nǔ bèrè·m̀ ‘he can hear’

nù ní ‘having heard, ...’

yá nǔ·y ‘I hear’

nǔ·jé·y ‘I heard’, usual positive past tense form

nù·nú·y ‘I will hear’

nù·rⁿí ‘he didn’t hear’

nù·m̀·nè·dò ‘he won’t hear’

nú [intr, tr] enter, go in

nú bèrè·m̀ ‘he can go in’

nú ní ‘having gone in’

nù·rè·y ‘I entered’

nù·jé·y ‘I have already entered’

nù·y ‘I will go in’

nù·rⁿí ‘he didn’t go in’

nù·m̀·nè·dò ‘he won’t go in’

bô: [n, possessed only] the side (of sb, in a dispute)

[X bô:] nú ‘take X’s side, side with X’

là·rí [tr] debate (sb), argue with (sb), contest the opinion of (sb)

sáy·gí [tr] spread (news), distribute (e.g. money)

cǐ·wérù [n] news (about sth)

tè·rⁿé [n] great-grandfather

kúmbò [n] great-grandmother

bá [intr] (well, seasonal pond) be full, be replenished (with new water) bá·rè·

ñěy í bá·ẁ I am full (after eating), my hunger is satisfied

ní í bá·ẁ my thirst is quenched

[tr] learn (religion, a trade) by studying or apprenticeship bà·jé·

jángé bà·jé·y I have learned the lesson thoroughly (e.g. memorized it)

bà·jê: he has learned (by studying) [*bá·tí:, *bá·rè in this sense]

dídáw [n] mark, tracing

júkké- [tr] fine (sb), levy a fee on (sb)

séy séyí- [tr] contribute, pay one’s share

séy séyí·wú· [tr] make (sb) contribute

tó·rù [n] animist idol, fetish

¹⁰⁵ Here the (anaphoric) 3Pl denoting the people is treated as including Akile.

¹⁰⁶ ‘the side of (sb, in a dispute)’. Not ‘father’.

tó:rù yòyó 'practice idolatry, worship idols'
 òmdó [n] totem
 òmdó yòyó 'practice totemism'

Beni Text 2005-2b.04

S: [bê:n kòrò kù] òjé:=y

A: bê:n, ìsè: bè:wú:m bà, [[bê:n kù] kòrò] dèy, [ìsè: má:] bè:wú:m bà, [òjé:=y [kù kòrò]] [órnò kù] èsú bú-w, [[yě ní kálà] èwyè-bó] [[ìsè: kálà] tèmbi], [á àwù-m-ndò kù] íyé gò-rí,

B: já:ti

A: [á yě dǔ-w cêm] àwù-m-ndó [kú=m [érⁿé mâ:] bù], [ìsè: kù dá:] á gǔ yě-w [kù wó kálà] [àwù-m-ndó kù] kú=m érⁿé gòlò, [íyé úsù kálà] kú=m bù

B: já:ti

A: nǔ-m érⁿé gòrnò, [bê:n nù-m] kù àw-rí

B: péy

A: núwⁿòy dóm í: gǔ-w wòy, [[[í: pà: bé] m^bò:] wò] nù-rⁿí:y [[[í: tè:rⁿè bè] m^bò:] wò] nù-rⁿí:y, hà: [íyé kálà] bú: gòrnò-wⁿú-m-ndò¹⁰⁷

B: já:ti

A: kù bé:nǐ=m òjé:=y

B: já:ti

A: [[ìsè: kù] [dànyá wó] kù èwyè-w ògú] kòròy=Ø=rá wá dé], [[órnò kù wòy] dàrbálà:=Ø] [[[ìsè: jó:] wó] lí-ló-w] [ìsè: ògú gáyⁿ=>] ìsè: èwyè: èsù ...

E¹⁰⁸: jò:rà

A: ... [dà:yí: kù] nǔm bú-w, òrnò-dána: yá s-è:n[†], [cèlè mǎ:] yá s-è:n[†], [órnò kù] èsú bú-w

B: já:ti

A: háyà ògú=m bê:n bè:wú:m bà

B: bày [ìsè: à:ngá]=nǐ, [yě ní] kù tèmbi mà=>†, [kù yě ní] [ìsè: kù] tèmbi

A: áywà ìsè: yě kù tэмбú-w, ògú-rù kày, jímbè=ñ tí-tém¹⁰⁹

B: wó:đí

A: gàwⁿrⁿú=m ní tí-témbi

B: wó:đí

A: álà, tètémbi, áywà wásà, wásà, bú: tí-témbi, [érⁿé yà], yě á tэмбú-w kálà†, àrⁿà àwù-m bè-rⁿ¹¹⁰ dé, ìsè: á yě tэмбú-w=nǐ kálà àw-rí, ògú=m bê:n

S: álà bè=> gàwⁿrⁿú bè=> jímbè bè=> [bú:=m bê:n yě tэм¹¹¹] mà=> [bê:n bú:=nǐ yě tэмbi]

A: bé:nǐ=m yě bú: tэмbi

S: bé:nǐ [ògú-rù yě ní] bú:=ñ tэмbi

A: óⁿhⁿ

B: bày [kápěmdè=nǐ yà tэмbù] mà=> tэмbi-rí

A: tэмbù

B: [títàngǎy=nǐ yà tэмbù] mà=> tэмbi-rí

A: tэмbù

¹⁰⁷ "Passive" -wú- 'used here for generalized (impersonal) subject.

¹⁰⁸ Oumar Abdou Kagoye, born 1950.

¹⁰⁹ = tí-témbi.

¹¹⁰ = bè-rí.

¹¹¹ = tэмbi.

- B: bày [àṅây ñây] [bê:n dùwó tí ní] bú: ínjírí yòyó tâṅ¹¹² b̀̀
- A: áywà [í kày] [kú mâ:!] júwô¹¹³ sàlá bú·ẁ̀
- B: tégé ñyà¹¹⁴
- A: äy, [kú mâ: kày] [júwô kù] sàlá bú·ẁ̀, [kú mâ: kày] júwô sàlá
- B: [kú mâ:] [ú júwò] sàlá
- D: [[ú yà] tégé gǎyⁿ] [ú júwô·ẁ̀ dè]
- A: hà: íyà [[kò:ⁿ kà:ⁿ] í nú·ẁ̀] dèy, [bê:n kù], á yě·ẁ̀, [ḍrⁿḍ ṅgúrù] yě kú éwyé ñì, títàngǎy=ⁿ ñì tì·tém̀̀bì, áywà jèmèsḍ:rⁿḍ:túrù=ⁿ ñì tì·tém̀̀bì, ká:pěmdè=ⁿ ñì tì·tém̀̀bì, [dâ:=ⁿ ñì kálà] tì·tém̀̀bì, [kú bérkélà:] yě kú éwyé ñì, [ḍrⁿḍ kù⇒] kú=ⁿ ñì yáwéní s·é:ⁿ=b·â:, gà: [yě bú: éwyé ní kù] [[ḍrⁿḍ kù] [ḍrⁿḍ èsú] táṅgír·rè, [bú: mà:] ínjírí gò·y wá, â: [â: ḍrⁿḍ ṅgú] [ḍrⁿḍ bè·wú·m̀̀] bà, kú=ⁿ m̀̀ bé:nì, [â: má:] gù·gò:¹¹⁵ =rá·bó wá kòy, ṅgúrù, áywà [kú ñây]↑, [tú: ñây] lárí·m̀̀ t́nè↑¹¹⁶, [bê:n b̀̀ṅḍ kù] [kú ñây] tá: yá sò, [tá: kù] [írⁿéy tâ:]=Ø, [kú mâ:] yàrí·kâ:¹¹⁷ gùⁿ·yè [[tá: kù] mâ:], yàrí·kâ:, [[yàrí·kâ: ṅgú] ñây↑], b̀̀ṅḍgò·m̀̀ [ñárⁿù héjjerè] [ínjírí ní] [[ú isè:] ló ní], [[ḍsḍrḍ·ñǎṅ¹¹⁸ gòṅgí:] wò] [kú=ⁿ ñì gòṅgírí ní] láwá·rè, àrⁿ·à·kúsú sù·yⁿḍy, [kò:ⁿ ñê:] béré·m̀̀·ḍò·ẁ̀, [kú ñây] ínjírí ní gó·yà, àṅyà àṅyà àṅyà ínjírí bú: gó ní, [[[ùrò kòròy] ñyⁿ: nù·m̀̀ḍy] tùm] b̀̀ḍy] ṅgòy, [kú nú: kù] tì·tíwé dùwⁿ·r·á¹¹⁹ kòy, [kú nú: kù] yá b·è:ⁿ, yàrí·kâ: kú=ⁿ m̀̀=ⁿ ñì [bú:=ⁿ ñì làrí ní] gòlò, íyà ṅgú àṅyà nù·y
- S: yàrí·kâ: kù, [[tá: kù] ínirⁿ·i:] =Ø
- A: [[tá: kù] ínirⁿ·i:] =Ø
- S: í:rⁿém̀̀ tâ:
- A: í:rⁿéy¹²⁰ tâ:, yàrí·kâ:, jínjé sà·ẁ̀ dé ú sà·ẁ̀
- B: hà: kú=ⁿ yà, [[nà kù·yó:] í tégé·ẁ̀ kù kálà] [kú=ⁿ kòy] [bê:n nù·m̀̀ má:] [[nù àw·rú·m̀̀] =Ø gùⁿ·y
- A: D!
- D: [tà: l̀̀sḍ·ñěy] =Ø¹²¹ mà⇒ l̀̀sḍ·bà·nǎy =Ø
- B: [kú yéy cēm] yá bú
- A: [[tà: kà:ⁿ] bú: gàⁿ náy], [lò náy], [isè: gòṅgùrú] bú: láwá·m̀̀ kù, [tá: kù] [tà: l̀̀sḍ·bà·nǎy] =Ø
- B: já:tí
- A: [l̀̀sḍ·bà·nǎy kù] [[l̀̀sḍ ñěy] wó] kú gǎⁿ·ẁ̀, [l̀̀sḍ·ñěy kù] =m̀̀ àyù·ẁ̀ dé yà, [[l̀̀sḍ b̀̀nǎy] wó] kú gǎⁿ·ẁ̀
- D: [[kò:ⁿ dâ:w] ú nǔ·m̀̀] yá bú, [ú nǔ·m̀̀] yá bú
- A: àṅyà=ⁿ ñì gòṅgùrú·ẁ̀ [isè: kù] =ñ, í ṅgú gâ·yⁿ =ⁿ ñì kú nù·y
- D: já:tí
- A: ñšâ:llâ:w
- B: [[á isè:] gó·m̀̀ dè kày] [[á kò:ⁿ] [ésé wó] gǎyⁿ] jè: gó·m̀̀ kòy

¹¹² For táṅgí ‘did definitively, once and for all’.

¹¹³ ‘my knowledge’, 1Sg possessor form of noun júwò.

¹¹⁴ Post-imperative particle, following positive singular imperative.

¹¹⁵ Plural participle, cf. singular gù·gò·m̀̀.

¹¹⁶ = t́ném̀̀.

¹¹⁷ Name of the iron shoe. Cf. yàrí ‘sky’..

¹¹⁸ = ḍsḍrḍ·ñǎṅgí ‘baobab-leaf sauce’.

¹¹⁹ 3Pl Perfective Negative -r·á, not subject to Nasalization-Spreading.

¹²⁰ Note the variant forms of ‘iron’: í:rⁿéy (archaic), and í:rⁿém̀̀ (used by younger speakers).

¹²¹ tá: ‘pair of shoes, (single) shoe’ here denoting a single shoe. l̀̀sḍ·ñěy ‘foot-right’ here functions as a (compound) modifying adjective for ‘shoe’. The full NP is followed by the ‘it is’ clitic, audible in the form of a final falling tone.

- A: [[ésé kálà] mùsùyó-wè dè] gó-m, [[ésé kálà] mùsùyó-m kòy, [òròsú wòy] á táwá-m-ndò, ésé=ń mùsùyó-m
- S: bày éⁿé sùṅgòy gǎ-m-ndò mà
- A: sùṅgòy gǎ-m-ndò kòy, sùṅgòy gǎ-m-ndò
- D: [kú kày] [nù gúnú kày] dàwⁿá yá s^é:ⁿ=b^â: kòy
- A: sùṅgòy gǎ-m-ndò, ṅgú gâⁿ=ní bíré-yè=b^â:
- E: [isê: kù]=ṅ nèy gǐ-gòṅgùrú-m=bè mà⇒, [nà tùwⁿò:] ló [ṅây⇒ tó tí: dè] ǎy-jé-m=bè
- A: [isê: kù] [ńárⁿù wò] ló:rè dè—
- E: xxx— tégé tégé tégé
- A: gòṅgùrú-wè dè, [òrⁿò á túmdú-wè kù=ṅ] yě [lòsò: tà:] ká-m, kùyó: á tó-w kù, yě [[kú kù:] wò] té⇒ tó:tí: dé wòy, gòlí tíní-m-ndò, hál [ínjírí-wè dè] [[á isê: kù] wò] yé-m, ṅgú gâⁿ⇒ nù-y
- D: nâ:m, [ú yà] [kò:ⁿ ú nǔ-w] yá bú, [í kálà] [yâ: ùllá í nǔ-w] [[ùllá sày] yâ: bàrù-m¹²²]
- A: wó:dí
- D: [érⁿé kày] yâ: dém⇒ ló:rè dé wòy, [isê: kù] bérkélà: [lòsò bànǎy kù], [ṅây⇒ tó gǎyⁿ:tí: dé wòy] [[lǎ-w wòy] sílé-m-ndò], [yèyⁿé pá-m-ndò] [lǎ-w pá-m-ndò], áṅây=m [gó-m=bè kày] gírⁿà¹²³, [í kálà] [ṅgú kày] nǔ-y¹²⁴ dá:wó, [ú mâ:] bàrù-m
- A: wó:dí, pá:mé-wú-ṅ, [kú dò: wòy] àrⁿà-bérù tán, pá:mé-wú-ṅ
- D: nâ:m
- A: òⁿhóⁿ, nâ:m

àrⁿà-bérù [n] help, assistance

dá:wó [adv] a little

dâ:w [adj] little, small

kò:ⁿ dâ:w ‘little thing’

pá [tr] superimpose, put (things) one on top of the other

gòlí [intr] look back

[lòsò: tà:] kárⁿú [phrase] step in a footprint

tó [tr] step on

mùsò = mùsùyó [tr] stop up (e.g. hole, opening)

lòsò-ńěy [n] right foot

nà-ńěy [n] right hand

lòsò-bànǎy [l] left foot

nà-bànǎy [r] left hand

í:rⁿéy (arch.) = í:rⁿém (young) [n] iron, metal

ńárⁿù héjjérè [n] middle of the night

yàrí [n] sky

yáwéní só [phrase]

érⁿé=ńí yáwéní s^é:ⁿ=b^â: they had a low estimation of him, they placed little value on him, they under-estimated him

bérkélà: [postp] in the middle of, among, between

dàrbálá [n] treeless flat area

pǎ: [n] grandfather

sèsú [n] grandmother

Beni Text 2005-2b.05

¹²² 1Sg hortative.

¹²³ gírⁿà ‘they said’, archaic form, equivalent to gùyⁿ-bó.

¹²⁴ 3Sg equivalent nǔ-w.

A: áy wà núwⁿ òy kò:ⁿ tègè-rá:—¹²⁵

S [overlapping]: bèn, [[ám yá⇒] [tàdùṅgú·m yá⇒]]— jáy jàyà·bò

A: [[á:mádù tì-těyⁿ]¹²⁶ yá⇒], [tàdùṅgú·m yá⇒]]=nǐ jàyà·bò

S: [àṅây ñây]=nǐ bè:

A: dáyⁿ kà:ⁿ bē·w dē:, áy wà [tàdùṅgú·m kù] ínjírí ní, í: lò:lù ṅgú·rù yè, [nǎ: tâ:] yě ní, [tàdùṅgú·m kù] yá: kó:rⁿò gàyⁿ, [kó:rⁿò é:rⁿé gǎ·w kù] [[í:sè: kù nǎṅànà:] mà:] bǎṅgírí hâl ìllá, gó:ṅgò yě ní, [yà:yí: yà⇒] [àsùwⁿ·yí: yà⇒ kêm] [â: má:] ínjírí ló [é:rⁿé wí·wó·yè] wà, [tàdùṅgú·m kù] [nǎ:¹²⁷ ñây] é:rⁿé wó·yè wà,

S: [yǎ: yá⇒] [árⁿà yà⇒]

A: [yǎ: yá⇒] [árⁿà yà⇒], í:rⁿém [[é:rⁿé jésù] wò] gá:lè·m¹²⁸ bà péy!, [yě ní] bòrⁿú gòlò·bò, bù: gòlò nǐ, [àsùwⁿ·yí: yà⇒] [yà:yí: yà⇒] ṅgú·rù yě ní, [â: nǐ sá:rⁿí ní] [ínjírí ní], [[tàdùṅgú·m kù] mâ:] pù·pòndè·bà tán, [wàgàtí kà:ⁿ] [ló ní], dàdíyà tání ní, [[é:rⁿé mâ:] [né: kày] [díyⁿ·áw wó] wà:w=rá] bù: bú nè,

E: íyà [nà yè·né] gàyⁿ

A: [píníwⁿú ní] [nà yè·né], [kó:rⁿò táppé ní] [é:rⁿé káyⁿ nǐ], [nú: [gǎm bóṅò bè]] [[tíwⁿ·yí: mǎnǐ:] wò] ùrò:r·à: hów

S: háⁿ

A: [nú: gǎm] [tíwⁿ·yí: wó] ùrò:r·à:, [á:mádù títěyⁿ], [á sá·w kù dè¹²⁹] [núwⁿòy kày], [àṅây wò] bér·rè dé wòy, [kò:rⁿò kà:ⁿ] â: nù:r·à·w ṅgú, jàwⁿâ: [kò:ⁿ [é:rⁿé ñây] jàyá·m]=nǎdà wà dè, [[nú tùwⁿ·m yà⇒] [é:rⁿé yá⇒]]=m, [jàwⁿâ: ínjírí ní] [[é:rⁿé mâ:] pòndér·rè wò] bér·rè dé wòy, [ñàwⁿâ [â: mà:] é:rⁿé súyó·m] mègè wà, [â: ìnrⁿ·i·bèr·i:] déṅgèy, [kú yà], sǎw [á mâ:] nǐ·nây¹³⁰, [á jǐ·jáyá·m dè] ṅgòy, [pù·pú:rⁿí tì·m dè] ṅgòy¹³¹, áy wà [gǎm bóṅò bè] sǎw [é:rⁿé mâ:] nǐ·m bá, [gǎm bóṅò bè] [â: dàⁿ wòy] lò·nây, [kò:ⁿ é:rⁿé ñàṅgírí·m] ñàṅgírí·y, [â: kàlà dè] é:rⁿé jìyè·y¹³², tèwè [[â: hùnè] ñây] yé·yè, bù: gǔyⁿ nǐ, ló bù: sósílí nǐ, [píníwⁿú ní] kó:rⁿò gàyⁿ, ǎy [[dàyⁿ dò·wú·m wòy] ṅgò], [[á:mádù tětěyⁿ] tín ní] [é:rⁿé káyⁿ nǐ], [ṅgú wó] jâm ṅgò, kú ñây, sùmṳy á sò·w, [sùmṳy kù] ṅây⇒ é:rⁿé ñèrⁿí nǐ, é:rⁿé pú:rⁿ·ú·w [kú cêm], áy wà [tàdùṅgú·m kù] [[á jírè] á àyú·w kù cêm] é:rⁿé gǔyⁿ nǐ, [[dúwⁿ·án¹³³ ósù] wò] gàyⁿ

S: dùdâ:

A: dùdâ:, háyà [kú ñây], [tàdùṅgú·m kù] késé é:rⁿé gó nǐ, [[ó:rⁿò kù] wò] ló dó·mà gà:, [é:rⁿé lósò bè⇒] ló yí·mà gà:, [tàdùṅgú·m kù]=nǐ bèrè yǐ·r·á, [ínjírí ní] lór·rè

B: [kú dá:] ló kó:rⁿò gàyⁿ

A: [[kú dá:] kó:rⁿò gàyⁿ] hà: wàngír·rè wà

B: píníwⁿú gàyⁿ

A: kú ñây=nǐ, ínjírí ní, [nú: kù] [píníwⁿú ní] àṅây ínjírí ní úrò yè·bò

¹²⁵ Cut off. Perhaps tègè-rá: í: yè:r·à·w ‘what we are going to say’.

¹²⁶ Name of man, long deceased. The personal name is Amadou. This is followed (in this and the following text) by variations on (Jamsay) tětěyⁿ ‘small (=young)’, including reduplicated tì-tětěyⁿ and the combination dè tětěyⁿ with (Jamsay) dè: ‘elder brother’. Such additions would have originally served to distinguish two persons with the same personal name.

¹²⁷ nǎ: ‘hand’. Homonym nǎ: ‘cows’ occurs above, same speaking turn.

¹²⁸ Indirect (=quoted) negative hortative. Cf. perfective Negative gà-lá ‘did not put’.

¹²⁹ ...-w kù dè. This construction has a variant ...-w kù mà dè.

¹³⁰ Indirect (=reported) plural imperative. Cf. (direct) 2Pl imperative ní·n.

¹³¹ Two parallel cases of Presentative ṅgòy ‘here is’ following a dè clause. The parallel construction presents alternative possibilities: ‘either ..., or ...’.

¹³² Indirect (quoted) hortative. Original direct form: jíyè·y.

¹³³ Variant of dúwⁿ·ónsán ‘Douentza’ (town).

késé gó [tr+tr] abandon, leave (a place, because of some difficulty)
 ñèrⁿiyⁿí [tr] filter (grain) by dropping into a lower container; let (sand etc.) drop slowly
 through one's fingers (as a magical act)
 só [tr] pick up (st granular: sand, flour) in one's hand
 húnè [n] victory, triumph [<Ful]
 pú:rⁿí[tr] blow on
 [X mâ:] sǎw ní[o+tr, plus dative] entrust (it) [to X].
 jàwⁿâ: [n] crowd, multitude
 hôw [clause-final particle] already
 wǎ:w [adj] far
 táŋí [tr] cross, go across (place, road, river)
 tán [particle] only [<Ful]
 pónǎ [tr] head for (place, object) [<Ful]
 sá:rⁿí [tr] embellish, beautify
 kó:rⁿò gǎyⁿ [o+tr] (any animal) call, roar, bleat, bray
 ló:lù [n] ravine

Beni Text 2005-2b.06

A: háyà tí-tǎ:m kò:ⁿ kú [jínjé sǎw dè] [ú sǎw]

B: áywà, [[kú túlù] wò], ñgúrù, [kú kày] [[[í: jirè] jùwò] ñày], tí-tǎ:m, ñgúrù yè,

E: [gùnjò-gòròy wó] í: ló ní

S: ñññ

B: [[gùnjò-gòròy dá:] í: ló ní] [tí-tǎ:m á yě-w] [yá dá:] [pèrgé nù:] [érⁿé **dí-dǐgǐrǐ-m**] [í:
 mà: dá:] késé ñè-bò, késé bú: ní nè, [kórⁿúyⁿóm gù-ní yá bú] [[yá dá:] [tí-tǎ:m í:
 wôy] tú: í: àyú-w], kúrgòm kúrgòm kúrgòm tǎŋàsó: yě-y, [í: yè nè cêm] [[í:
 àsùwⁿè-yí:] [kú mâ:] â: húyé-w] tí-tǎ:m [érⁿé céle-y] sáyó ní, érⁿé=ñ â: wó-w,
 péru! sèwⁿè-bò, [á:mádù dè tǎyⁿ] ñèrⁿiyⁿí-m kù, [úrò wò] úrò— kú bé:ñí=ñ,
 [[bé:ñí kù] wò] [kú árⁿà] wàyrè=á, [cèlè mǎ: kù] kú=ñ [nà kùyó: kálà]
 tí-témǐr-y] [í gǔⁿ-w kù] kú=ñ, [kú ñây] [[tí-tǎ:m kù] â: wó-w] [érⁿé¹³⁴ péru!]
 [kú sèwⁿè-bò], ðⁿhóⁿ, péru! érⁿé sèwⁿè-bò, ñgúrù [kú ñây] [séwⁿé ní] [pál ní] kú
 dú jè: yè-bò, [kú ñây kù] [àrsilà:mà:kú dá:wó [tú: ñây] lígísé ní] b-éⁿ=b-â:,
 [kúwóm-nè wà bú: gǔyⁿ nè] [[kú nù:] gàmǐ] [[pá:mé ní] b-ê:ⁿ kù]¹³⁵ ǎy
kúwòbò, gàmǐ jǐ-jísè-bò, ñgú gáyⁿ⇒ kàyⁿ,
 [[kú túlù] wò kálà] tí-tǎ:m bèrè-bó

E: gùnjò-gòròy wó ló ní

B: gùnjò-gòròy wó ló ní

E: [isè: í: wôy] [là:rà: ìlâ:] yá b=b-ê:¹³⁶

B: [isè: í: wôy] kálà [là:rà: ìlâ:] yá b=b-ê:, [[kú túlù] wò] kálà tí-tǎ:m kábá:rù â:
 bèrè-w, háyà téwⁿé ní, [yá dá:] â: ló-w kù, [[tí-tǎ:m kù] **dí-dǐgǐrǐ-m**], [yè ní]
 [pǐrǐyèm gǔyⁿ ní] ñgúrù yá bú, [kòmbí: wó] ló nǔ-w, érⁿé ðǐmbiyí nǔ **lò:bó**¹³⁷,
 [á má:] [ñgú gáyⁿ⇒] [[á má:] né: jáwé-w dè] [[nù: mâ:] góm] érⁿé gùⁿ [kú ñây],
 [[â: mǎrò-yí:] â: tí-w cêm] [ðⁿò ló nù-y bú: gǔⁿ-w] [[kú wó] ló nù:], [[gǐrè-yí: kù]

¹³⁴ érⁿé (animate 3Sg pronoun) here refers to the hyena, who is also referred to by (usually inanimate) kú in this passage.

¹³⁵ Singular equivalent: ... bú-m kù.

¹³⁶ Contraction of yá bú=b-ê:.

¹³⁷ 3Sg equivalent: nǔ ló-w.

wò], tí-tǎ:m yâ: gòlòró yágà, [kú nây] [[kòmbí: kù] wò] â: nú:, bàsá gòlò-bò,
 ñgú kú=m

E [overlapping (unclear)]: ñây⇒ éⁿé jìyè-bò

B: nú:rà-w, ná yèy

D: [tí-tǎ:m nây] àjèrú wò-bò

B: [ná yèy] [tí-tǎ:m nây] àjèrú wò-bò

E: [jìyè kálà] jìyè-bó

B: [jìyè kálà] jìyè-bó

S: [[mǎ=ñ kày] wó ní] [[cèlê: kù] súyó ní] [[éⁿé úrò] dàr-bó]

B: [[cèlê: kù]=m tàppè-bò

D: já:tí

B: gô:ngò, áⁿhàⁿ

àjèrú [n] wrestling

àjèrú [X nây] wó [tr] wrestle with (=against) X

bàsá [tr] pull

bàsá gòlò [tr+tr] pull out

gòlòró yágá [tr+intr] fall backward, fall on one's back

gòlòró yágá:rè

jáwé [intr] get angry

màrò:yí: [n] bullet

téwñé [tr] go out to meet (visitor, enemy)

ká:bá:rù [n] news

là:râ: [n] dispute, disagreement

ìlâ: [adj] small

jìsé [tr] throw; discard

lígísé [tr] mix (two substances); mix together (in disorder) lígísé-tí

[intr] be mixed lígísé:rè

pál [tr] skin and butcher (carcass)

[intr] break (under pressure), (string) snap

pà'lí (neg) pǐ-pálú-m

ñèrⁿyíⁿí [tr] also: step over (sb, sth)

pérù séwⁿé [tr] cut the throat of

cèlêy [n] cheek

késé ní [tr+tr] hand over (sth, for the next stage)

đgìré [tr] pursue